

Slovenski dom

Štev. 144.

V Ljubljani, sreda 29. junija 1938.

Leto III

Pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II.

ob navzočnosti Nj. kr. Visočanstva kneza namestnika Pavla in kneginje Olge,

ob navzočnosti min. predsednika dr. Milana Stojadinovića, voditelja Slovencev dr. Antona Korošca, ministrov dr. Kreka, dr. Miletića, dr. V. Cvrkića, S. Kulenovića

15.000 slovenskih fantov in deklet, čeških Orlov, in Orlic ter francoskih gostov v današnjem sprevodu

Knez-namestnik Pavle ob prihodu v Ljubljano danes zjutraj.

Ljubljana, 29. junija.

Jutro in dopoldne 29. junija 1938 bo ostalo v zgodovini Ljubljane, slovenskega ljudstva in vse Jugoslavije zapisano s tako vidnimi črkami, kakor do zdaj razen veličastne verske manifestacije ob euharističnem kongresu 1935 še nobeno drugo slavje. To jutro, ki se zdi, da ga je Bog s posebno bogato lepoto razvil nad našo zemljo, je že v prvih urah razvil deset in deset tisoč mladih žarečih navdušenih strumnih množic, ki so z vseh strani mesta in okolice hitele na zbirališča. Na deset tisoč obrazih mladih in starih ljudi se je bralo eno samo drhteče pričakanje: kako bo?

Množice, ki so od večerj zjutraj dalje zacete zalivati Ljubljano in ji dajati popolnoma novo, čeprav tako pristno naše lice, so živele ves večernji vroči dan in vso noč v nemiru, ki je lašten uram pred velikimi in največjimi dogodki. Če je človek snoči in danes zjutraj gledal Ljubljano z viška, se mu je zdelo, da so se tla pod mestom spremenila v temno burno vodovje; namesto ulic so hise delile reke pisanih razigranih ljudi, mladine, fantov, deklet. Sinje vrste čeških

Orlov so se družile v elegantnimi skupinami francoskih gimnastov, oddelki slovenskih fantov so samozavestno korakali na zbirališča, na prizorišča sprejemov in na kraje raznih večjih in manjših manifestacij, ki jih je v teh dneh mladinskega tabora toliko, da še tako neutrujen pozor in zahteven obiskovalec izgublja pregled.

Ljubljana se je snoči spremenila v taborišče mlade slovenske vojske, ki je prišla vsemu svetu in domačim jecljavim nasprotnikom v brk manifestirat za svoje velike duhovne in narodne ideje. Mladina je prinesla v slovensko prestolnico vihar in navdušenje svoje pomladi in s tem začela manifestacijo, kakršne naše ljudstvo in naša država ne poznata.

Prvič v svobodni državi se je zgodilo, da je slovensko ljudstvo poslalo v metropolo toliko tisočev svojega najlepšega cvetja, toliko stebrov svoje velike in, upajmo, lepše bodočnosti.

Prvič v naši zgodovini se je tudi zgodilo, da je slovenska in tuja mladina manifestirala v takem ogromnem številu pod visokim pokroviteljstvom svojega vladarja, ob navzočnosti visokega prijatelja naše mladine kneza-namestnika Pavla in najvišjih državnih voditeljev. To dejstvo daje mednarodnemu mladinskemu taboru, njega najveličastnejši točki, današnjemu dopoldanskemu sprevodu, pečat in značaj, ki bo ostal za vedno na stremljenjih naše mladine in ljudstva, katerega izraz ta mladina je.

V prvih minutah po tej silni manifestaciji 15.000 glave mladinske armade, ki je skoraj dve uri neprenehoma defilirala v strujenem rdu in v orkanu navdušenja mimo častne tribune na

Miklošičevi cesti, kjer so se zbrali najvišji domači in tuji gostje, je še nemogoče podajati prave in pristne vtise. Ljubljana, kjer se je ob cestah, koder je udarjal sprevod, zbralo do 100 tisoč ljudi iz prestolnice in iz vse Slovenije, se grmi v navdušenem vzklikanju, ko zadnji tisoči izginjajo v ogromne prostore ljubljanskega Stadionu, kjer se bo začela služba božja. Vse ulice so posejane s pisanim cvetjem. Pred tribuno, kjer je sprevod gledal knez namestnik s kneginjo Olgo in vlado ter dostojanstveniki, leži ogromen kup cvetja, ki ga je nametala k namestniški dvojici k nogam slovenska mladina. Miklošičeva cesta še vsa dehti v vonju rožmarina, ki se je dvigal s prsi deklet v narodnih nošah, tako da je ta slovenska vonjava prevzela vse mestne predele, koder je šel sprevod. Navdušene množice, ki so jih tisoči in tisoči korakajočih fantov in deklet spravili naravnost v orgijo vzklikanja in navdušenja ter prepričanosti, se nočejo in nočejo kljub silni vročini raziti. Slovenska prestolnica zdaj te ure po sprevodu, ko se pričena drugi del slovesnosti na Stadionu, grmi v ognjeni razgibanosti, v kateri prihajajo do izraza prava čustva in pravo prepričanje našega ljudstva.

Slovenska katoliška mladina je osvojila danes v silnem nastopu Ljubljano in osvojila srca in mišljenje vseh tistih, ki vodijo usodo naše države in z njo usodo slovenskega naroda. Bog živi slovensko katoliško mladino in njene prijatelje na vodstvu države in njene zaveznike pri bratskih narodih!

Prihod Nj. Vis. kneza namestnika, kneginje Olge in predsednika vlade dr. Stojadinovića na mednarodni mladinski tabor

Knez namestnik Pavle pregleduje častno četo slov. fantov

Ljubljana, 29. junija. Danes zjutraj ob 7.35 se je z belgajskim brzovlakom pripeljal predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović v družbi predsednika skupščine Čirića, predsednika senata dr. Mažuranića, šefa kabineta dr. Protiča in Markovića, podpredsednika narodne skupščine Markiča in svojega ostalega spremstva. Na postaji se je zbrala častna četa slovenskih fantov z zastavo, godba dravske divizije in železničarska godba. Med prvimi je prispel na postajo ban dr. Natlačen z gospo, nato župan dr. Adlešič, podžupan dr. Ravnihar, senator g. Smodej, predsedstvo ZFO in predsedstvo ZDK na čelu z dr. Zitkom in gđ. Pogačnikovo.

Predsednika vlade dr. Stojadinovića in ostale visoke goste je prvi pozdravil ban, a zatem dr. Zitko in gđ. Pogačnikova, ki je predsedniku

vlade dala lep šopek nageljnov. Medtem, ko je godba igrala koračnico, je predsednik vlade dr. Stojadinović obšel častno četo slovenskih fantov, ki so ga pozdravili z gromkim »Bog živi!«. Takoj nato so visoki gostje odšli na drugo stran postaje, kjer so pričakali Nj. Vel. kneginjo Olgo, ki se je pripeljala z avtomobilom z Brda. Po pozdravu predstavnikov oblasti in vodstva ZFO ter ZDK se je Nj. Vis. kneginja Olga, kateri je gospa banova izročila krasen šopek rož, odšla na peron, da počaka soproga, Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla.

Ob 7.50 je pribrela na postajo izvidnica, deset minut nato pa je prispel dvorni vlak. Godba dravske divizije je zaigrala himno, a medtem se je že pokazal na stopnicah ves nasmejan Nj. kr. Vis. knez Pavle. Prvi je k njemu pristopil predsednik vlade dr. Stojadinović in ga

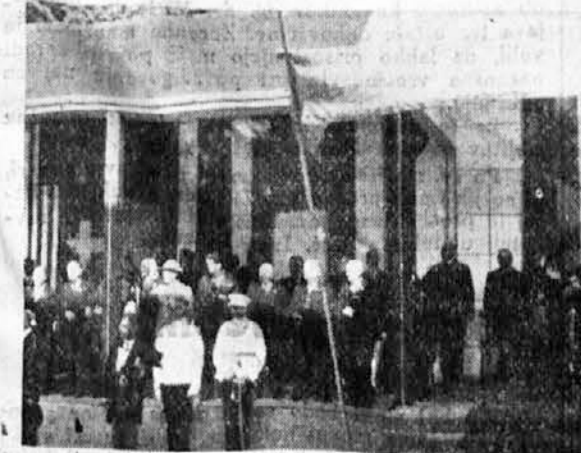

Zastave vihrajo vsem gostom v pozdrav

prirčno pozdravil. Nato so kneza namestnika pozdravili še ban dr. Natlačen, predsednik ZFO dr. Zitko in družbi gđ. Pogačnikove, ki je knezu namestniku izročila velik šopek rdečih nageljnov. Knez namestnik se je nato pozdravil s svojo visoko soprogo kneginjo Olgo, nakar je obhodel častno četo slovenskih fantov. V pozdrav je Najvišjemu gostu, ki je počastil naš tabor, zadonel grmeč: »Bog živi!«

Takoj nato so se visoki gostje vsedli na avtomobile in se odpeljali po Miklošičevi cesti na častno tribuno, kjer so bili zbrani vsi drugi gostje. Med njimi sivolasa voditeljica češkega in slovaškega naroda dr. Šramek in dr. Korošec, dvorni minister Antič, minister dr. Krek v kroju slovenskih fantov, poštini minister Cvrkič, minister brez portfelja dr. Kulenović, minister za telesno vzgojo dr. Miletič, oboja podpredsednika narodne skupščine Jaša Tomič in Vučetič, podpredsednik senata dr. Kotur, senatorji Smolej, Schaubach, minister v p. in senator dr. Kulovec, predsednik apelacije dr. Golja z gospo, podban dr. Majcen z gospo, škof ljubljanski dr. Rožman in škof mariborski dr. J. Tomažič. Poleg njih so bili na tribuni še drugi častni gostje, ves konzularni zbor, predstavniki central slovenskih kulturnih in prosvetnih organizacij. Prihod kneza-namestnika Pavla so silno množice ljudstva pozdravile z nepopisnim navdušenjem.

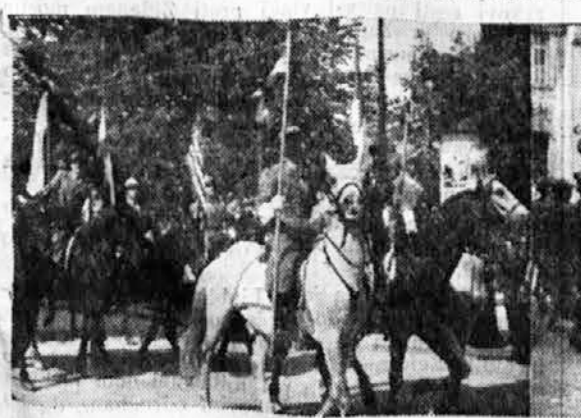
(Nadaljevanje na 2. strani.)

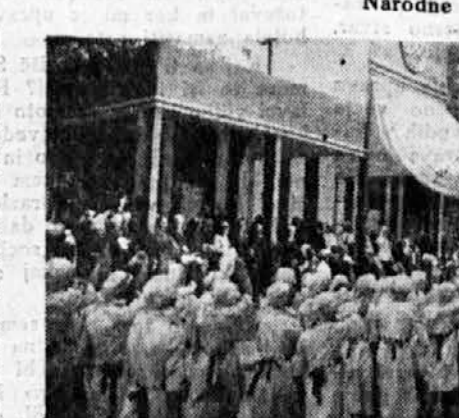
Del častne tribune s člani vlade. — Mladci v sprevodu.

Narodne noše — »Ilirija oživljena«

Začetek sprevoda: Konjenica slovenskih fantov — Častna četa prihaja pred tribuno.

Mladike pozdravljajo kneza-namestnika Pavla — Francoski telovadei v sprevedu

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Čim je Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle zavzel svoje mesto na tribuni in ob njegovi desni Nj. kr. Vis. kneginja Olga, so takoj začele defilirati množice katoliških slovenskih fantov in deklet, dečkov in deklic.

Začetek spreveda Slovenski fantje na konjih

Zadnji udarci osme ure done z ljubljanskih stolpov in za trenutek preglase nemirno hrumeče mesto. Izpred paviliona na Miklošičevi cesti, kjer stoji na tribuno knez-naměstnik Pavle s kneginjo Olga, s predsednikom vlade, slovenskim voditeljem dr. Korošcem, z ministri, senatorji, poslanci in drugimi odličniki, done bojeviti zvonovi. Naprej zastava slavca. Ta trenutek že udarilo pri francoskih in na asfalt kopita fantovske konjenice, katero vodi na elegantem belcu banov tajnik dr. Kovačič. Pred njimi je pridruvala zvenkajoča kolona kolezarjev. Prvi kolezarji ta trenutek, ko nastopa konjenica, že izginjajo na Masarykovo cesto. Za poveljnikom konjenice jezdi trobentači. Za temi 57 slovenskih fantov v krojih na orjaških konjih, kakor da so ustvarjeni za kralja Matjaža. Za slovenskimi konjeniki jahajo Francozi v elegantnih jezdnih dresih, za Francozi Čehi. Navdušenje, ki so ga sprožili prvi kroji in konjenice, se vali po nepreglednih množicah ob obeh straneh Miklošičeve ceste naprej in naprej in zajema deset in desetisočglava množice, ki nestrno pričakujejo začetka spreveda. Nemir in vihar človeških src prehaja na konje, preplepe življe se vzpenjajo in kopotajo, kar daje sprevedu še večjo slikovitost ter razgibanost.

Poljaki, Francozi, češki Orli in Orlice

Navdušenje, ki se je zdelo, da že ne more biti večje, se požene še višje, ko začne korakati mimo tuji gostje. Vsak s svojimi zastavami. Prvi so zastopniki Poljakov. Za njimi prihajajo v razmaknjenih vrstah elegantni francoski gimnastiki z mojstrsko godbo na čelu. Ulica se trese pod udarnimi akordi njihovih fanfar. Strumno in elegantno defilirajo mimo knezove tribune v lahmem, naglem, mladostno zagnanem koraku. Njihova godba je prinesla v množice in v ozračje novega ognja, ki se od zdaj noče in noče poleči. Miklošičeva cesta, odkoder z višine gledamo kolone, po kateri korakajo v sprevedu, je eno samo morje pozdravljajočih rok, migljajočih robocev in naravnost divjega vzkljanja. S tlaku in iz silovite gneče razgretih teles udarja vročina in težak vonj po razhojenem cvetju, toda kolone korakajo dalje.

Za Francozi roj čeških orlovskih zastav, voditelji češkega Orla, pešne narodne noše, za temi sinja armada Orlic. Pogled na slovske brate, množico vrže v nov orkan. Cvetje dežuje z vseh oken, od koder se sklanjajo grozdi ljudi. Vsa okna, vsa vrata, ograje, balkoni, vse je posejano z glavami, nikjer na nobenem možnem prostoru ni niti za centimeter prostega mesta. S pločnikov, iz korakajočih vrst, iz zidov, s streh vrve kriki in vpitje, ki se zliiva v eno samo hrumenje opojnega mesta.

Med enako odmerjenimi kolonami čeških Orlov in Orlic korakajo godbe. Ko se niso izveneli akordi ene, že plane v ozračju bojevita melodija druge...

Za Orlicami in pred češkimi Orli, žubori potok pisanih rdečih, zelenih, zlatih in belih čeških, moravskih, banaških in drugih narodnih noš. Za njimi nove kolone sinjih čeških Orlov, mladecev, naraščaja, civilnih gostov.

Njihov nastop v sprevedu je prinesel v desetisoče in desetisoče gledalcev slovskega ognja, tistega, ki se je rodil v pravadnini, ko smo bili slovski rodovi še neločeni po krvavih današnjih mejah.

Vojska slovenskih fantov in deklet

Dolg presledek. Za tem svileni prapor ZFO, za njim predsedstvo slovenskih fantov in deklet, ki je deležno novega morja rož. Za njimi koraka v imponantnem ritmu z vojsko odmerjenimi gibi in z jekleno resnostjo, tedi tako popularna častna četa slovenskih fantov. Visoke atletske postave, strumen korak, brezhibno kritje, armada, ki je je morebiti vesel najvišji vojaški poveljnik, pod čigar pokroviteljstvom današnja manifestacija stoji. Za častno četo godbe, trobentači, potem štirioglato odmerjene, enakoštevilne kolone sive, rdeče prepasane fantovske vojske. Kolona za kolono, oddelek za oddelekom, vse en sam korak, disciplinirana volja, prepričanost. Kolone defilirajo mimo kneza namestnika v izbočenem pozoru, pozdravljajo na levo, brezhibno, kakor najboljše vojaške čete.

Visoki gostje na tribuni so vzhičeni, odzdravljanja na fantovski pozdrav ni ne konca ne kraja. Nove in nove kolone prihajajo, vse enakomerno urejene, korakajo čez Miklošičevo cesto v defileju in valove naprej proti Stadionu. Med njimi godbe, vsega skupaj 23 po številu Kdor ni verjel, kako ogromna je slovska fantovska vojska, se čudi, odkod to ogromno število novih krojev, združenje z velikanskimi žrtvami. Odgovor na to začudenje je lahak: slovenski fantje so zaradi prepričanja in vere v svojo stvar s trdim delom prišli do te množine uniform. Idealizem in pozitivnost, kakršne ni sposobna nobena organizacija v naši državi. Prav ta idealizem in vera sta jamstvo, da more temeljiti prava bodočnost našega naroda samo na tej struni, prepričanosti in verni armadi.

Korakanje fantov je tako mogočen prizor, da množice popuščajo z vzkljanjem in samo gledajo in strme. Kje so tisti klaverni defileji in procesije rejenih mlahavih rodoljubarjev, kakršnih je Ljubljana vajena. Ti naj bi se prišli učiti k tej mladi vojski, ki je v dveh letih znala postaviti na noge toliko tako strumnih kolon. Zato ima v imenu slovske mladine pravico govoriti in zahtevati samo ta vojska.

Mladi v sinjih športnih krojih in belih srajcah s sinjimi pasovi čez prsa, so morda v vsem sprevedu najlepši, najbolj sveži in čudovito krasni urejeni oddelek. Mlada, visoka, mišičasta, harmonično razvita zdrava telesa, vsa rjava od našega sonca, elegantnih lahkih korakov: naraščaj bodočega rodu optimistov, bodočih pokojenih srečnih slovenskih ljudi.

Dolgo, dolgo trajajo, preden je fantovskih kolon konec in se za njimi prikaže novi, večeraj blagoslovljeni prapor slovenskih deklet. Za njim predsedstvo Dekliške zveze v novih krojih, za predstvom mladenke v svetlih rožnato obrobljenih krojih: samo zdravje, mladost, ogenj, žuborenje, ki narašča v hudournik. Ko prihajajo do tribune, dekleta kar same od sebe zavijajo bolj in bolj na

levo, da bi čim ob bližje pozdravila visoke goste in častno predsedstvo mladinskega tabora na tribuni.

Dekliških kolon ni nič manj kakor fantovskih, vrsta za vrsto, oddelek za oddelekom, brez konca in kraja. Precej časa je že, kar je pretekla ura spreveda v vedno novi, vedno pestrejši menjavi, v naraščajočem in upadajočem navdušenju. Oči so od vseh teh pisanih oddelkov utrujene, toda glas in volja sta močnejša. Ni moči verjeti, odkod jemljejo gledalci silo za svoje navdušeno pozdravljanje.

Za kroji prihaja še ogromnejša množica fantov v civilu, ki še niso mogli priti do svoje uniforme. Njihove kolone se menjavajo z legijoni deklet, vse pisano v sto barvah, v žarenju in preplivanju, ker prihaja do izraza preprosti, toda izoran lepotni okus slovenskih deklet.

Obleke, posnete po kraju narodnih noš, dečke, kostimi, zdaj preproste, zdaj bogateše, eno pomešano z drugim, v enakosti, kakor pozna samo posvečena ljubzen katoliških ljudi. Za temi prihaja naraščaj, tudi v civilu, fantje, fantki in otroci z vseh vetrov slovske zemlje, preprosti in bogati, revni s kmetov in meščanski. Kolona za kolono — tej organizaciji se ni treba bati za bodočnost in za pomladek.

Narodne noše

Biser spreveda pa so množice slovenskih narodnih noš. Kdo ve, koliko jih je: petsto, tisoč, dva tisoč? Ni mogoče reči, skupina prihaja za skupino, deloma prosto, deloma pod slikovito streho rdečih marel. Sonce pada na zlate avbe, na pasove, na zaponke, cesta se iskri v izgubljenih biserih, v čudovitih veznicah, v stari bahati svili, v vsem tem neprecenljivem slovenskem bogastvu.

Med vriskajočimi fanti, dekleti, ženami in možmi so pomešane krajevne in simbolične skupine: tu so Bohinjci v širokih planšarskih klubkih, z dolgimi planinskimi palicami in oko-

vankami, so Belokrajinci v morju belega platin. Vmes se pomikajo okrašeni vozovi, kjer simbolične skupine kažejo slovske zgodovino od začetka zavedanja dalje: vidim: osimbol naše samostojnosti, gosposvetški vojvodski stol, našo veliko bolecino. Na drugem vozu stoji Napoleon, ob njegovem vznosuju Ilirija, pri Iliriji pa njen zvesti služabnik Valentin Vodnik. Vse v zelenju, vse v cvetju, vse v zastavah, vse v pejuju in v vzkljanju.

Nato vozovi, ki kažejo v lepih simbolih slovske delovno skupnost, zastopnike vseh slojev in delovnih panog našega življenja. Spet morje narodnih noš, ki vzbujajo pred častno tribuno največjo pozornost in toliko aplavza, kakor nobena druga skupina. Cipkasti robci se dvigajo v pozdrav, iz grl done navdušeni vzklji.

Za nošami se pelje slovska kmečka očet, na neskončnem številu okrašenih voz, vse v naših zastavah. Godce vidimo, ki jo krepko režejo na klarinet, harmoniko in bas, nevesto in ženina in starešina, in vse, kar je še nosilec pri teh slovenskih kmečkih obredih. Nevesta plane pred tribuno z voza in da knezu-naměstniku svatovski šopek nageljnov in roženkrauta. Cvetja, ki ga nosijo narodne noše v rokah, opojno diši, tako opojno, kakor mora samo pomlad slovske mladine. Skupina za skupino, množica za množico, navdušenje za navdušenjem — poldruvo ura traja največje, najpestrejši, najmogočnejši spreved, kar sta ga kdaj Slovenija in Jugoslavija videli. Zmagoviti pohod slovske katoliške mladine, ki se končuje po poldruhi uri, je začetek nove, še lepše in še zmagovitejšee bodočnosti, ki si jo bo ta mladina omogočila s svojo voljo in delom in pa s podporo in blagohotnostjo tistih, pod katerih pokroviteljstvom in ob navzočnosti katerih je danes tako zmagovito manifestirala.

Bog živi mednarodni mladinski tabor, Bog živi njegovega visokega pokrovitelja, Bog živi vse prijatelje naše mladine, to je veliko geslo največjega med mladinskimi dnevi v Ljubljani,

100.000 ljudi dopoldne na Stadionu

Kdor si danes zjutraj že na vse zgodaj ni prekrbel skromnega prostorčka ob dolgi poti iz praznično razpoloženega slovskega središča, vse okrašene in z rožami obsute Ljubljane, do Stadionu, tam daleč za Bežigradom, ni dobil več prostora. Že na vse zgodaj se je nabralo na tisoče ljudi v mestu in ob vsej poti do kraja, kjer bo od začetka velike narodne katoliške manifestacije daroval najprej sveto mašo prevzvišeni škof mariborski, doktor Tomažič. Ponovila se je danes zjutraj spet slika, kakršno smo videli morda le še ob zadnjem velikem evharističnem kongresu v Ljubljani. Nad Stadionom je migljala kakor ob nestrpnem pričakovanju velikega slovskega dogodka vročica, ki jo je sam Bog naklonil vernemu slovskeemu narodu za njegov zmagoslavni da.

Ob vhodu znotraj Stadionu je vihralo v pozdrav domačim in tujim udeležencem na vsaki strani po sedem zastav na vitkih drogovi. To so zastave vseh narodnosti, ki so poslale svoja zastopstva na naš veliki fantovski tabor. Na drugem koncu, na obeh straneh slavnostne tribune pa še dvakrat po trinajst zastav, pet na sredi nad tribuno. Tako je naš edinstveni Stadion v znaku bratstva in spoštovanja do najvišjih narodnih vzorov pričakoval, da se vanj zlije od vseh strani mogočen val množic.

Velicastno ubrani zvoiki prve godbe so označevali, da se spreved iz mesta bliža. Prvi je prihajal pred Stadion oddelek konjenice. In prvi val nepopisnega navdušenja je zajel vso množico. Cvetje se je vspalo od obeh strani ceste, kjer je stal gost špalir tisočev in tisočev občinstva, skozi katerega je bil vsak prehod nemogoč. Pred Stadionom so konjeniki razjahali in kot prvi vkorakali v ogromno areno. Za njimi so se pojavili tuji gostje, bratje Čehoslovaki, Poljaki, Francozi, telovadci v štirisoših, ki so zavili ob desno stran arene ter tam na koncu. Pred tribuno so zavili čez sredo zelene polja. Za njimi so se zlije strumne čete naših fantov, naraščajnikov, članic dekliških krožkov, mladenk. Med vsako skupino je korakala godba, ki je udarjala zmagoslavni takt. Spet cel gozd praporov, ki so zavirali ob vhodu v areno, jo obšli in nato obrobili sprednji del arene ob tribuni ter na obeh straneh. Velicasten je pogled na to morje, v katerega se zlivajo vedno večji, mogočnejši veletoki. Skozi glavni vhod prihajajo spet oddelki tujih gostov, vsi okrašeni s slovenskimi nageljni, ki so jih jim pripelje na prsi naše Slovence.

Ze se je napol in še vedno napolnilo to morje pisanih noš. Nad njimi je zakrožilo nekajkrat tudi letalo v pozdrav. Niti za trenutek ne preneha navdušeno vzkljanje, s katerim je številna množica sprejemala vedno nove vrste fantov, deklet, mladenk in mladecev. Ura je že davno devet, pa se še vedno zdi, kakor da je ta val množic pljusnil šele

prvič ob stene našega Stadionu, da bi ga zalil. Čedalje lepša in mogočnejša je slika teh množic, ki so se zlije ob stadionski ježi v areno, ki postaja kakor bujno razveličeno cvet. Sprejadi so postavili svoje vzorne vrste Čehoslovaki, Francozi, Poljaki s svojimi prapori, za njimi v globino dva mogočna, živa stebra slovenskih fantov, ob katere so oprli na eni strani mlade naraščajniki, na drugi strani pa mladenke. Med oba močna stebra fantov je kakor belo razveličeno polje naših članic. Tik ob robu tega pisane polja stoji kot mogočni topoli na obeh straneh številni prapori, kolikor jih na našem Stadionu še nikdar ni vihralo.

Ze je rdeče začaralo ob vhodu. Prikazale so se naše narodne noše. Vrsta pisanih dečnikov se je razdelila na levo in desno. Kakor rdeči mak, ki je razlil svojo rdečino ob bogato, zlato klasje. Narodne noše, kakor dva krasna pušeljca ob obeh straneh tribune. Premajhna postaja Stadion.

Ob 9.40 so zabrneli za tribuno avtomobili, s katerimi so se pripeljali najvišji gostje in drugi odličniki velikega fantovskega tabora. S svojo navzočnostjo so počastili to naše fantovski slavje Nj. Vis. knez-naměstnik Pavle, Nj. Vis. kneginja Olga, predsednik vlade dr. Milan Stojadinović, voditelj Slovencev notranji minister dr. Anton Korošec, voditelj čeških katolikov minister dr. Šramek, minister dr. Miha Krek, minister za telesno vzgojo dr. Miletič, ministri Vojko Čvrkvič, Džafer Kulenović, minister dvora Antič, slovski ban dr. Marko Natlačen, ljubljanski župan dr. Juro Adlešič ter številne druge visoke osebnosti. Zbrane množice so zagnale spet silen, še silnejši val navdušenja. Godba je zaigrala našo državno himno, ki so jo vsi odličniki na tribuni in vse ostale množice stoje poslušali. In že so se razlegli mogočni vzklji našemu mlademu kralju Petru II., kraljevskemu namestniku Pavlu, predsedniku vlade, slovskeemu voditelju dr. Antonu Korošču.

Malo pred 10 eta se pripeljala s svojim spremstvom prevz. škof dr. Rožman in dr. Tomažič ter se prisrčno pozdravila z visokimi odličniki na tribuni.

Točno ob napovedani uri se je začela velika svečanost na Stadionu s sveto mašo, ki jo je daroval mariborski škof prevz. dr. Tomažič. Razlegla se je po vsem Stadionu vdana pesem kot pobožna molitev k Mariji: »Ti, o Marija...« K mikrofonu je stopil prevz. škof dr. Gregorij Rožman, ki je pred sveto mašo imel krasen govor, v katerem je med drugim dejal:

Govor škofa dr. Rožmana

»V imenu Očeta in Sina in Sv. Duha. Bratje in sestrel! Pod najvišjim pokroviteljstvom, obdani od svojih prijateljev, sredi med odličnimi tekmo-

valci obhajate praznik svoje svobode. Svoboda, človeku tako draga, je mlademu človeku še dražja. Kdor sam ni svoboden, nikomur svobode dati ne more.

Ko se veselimo zunanje svobode, bratje in sestrel, ne smemo biti notranje zasluženi. Prava in resnična svoboda je notranja svoboda, svoboda duha. Je to svoboda, po kateri more človek postati vedno popolneja podoba božja. Kristus je prinesel človeku pravo svobodo. Brez Kristusa ni svobode. Kojar Kristus ni osvobodil, ta je ostal še vedno suženj. Kdor zanemarija to Kristusovo svobodo, jo je zamenjal s suženjstvom, ki mu prinaša škodo in nesrečo. Le kdor pozna resnico in ima v sebi vso resnico, le tisti je tudi svoboden. Če se boste držali Kristusovih načel, boste spoznali resnico in On vas bo osvobodil. Kjer je Duh Gospodov, tam je vaše pravo osvobojenje. Tu je duh resnice, pravice in ljubezni. To je trojna korenina, ki daje človeku pravo svobodo. Po Kristusu smo mi osvobodili greha, kot sinovi in hčere imamo vso pravico, kot otroci v očetovi hiši. Duša, ki ni zaslužena, ne more kloniti nobeni zunanji sili. Streti in uničiti more telo. Brez pomena je pa svoboda telesu, če je duša v verigah greha. Svobode brez Kristusa tudi nikdar ne bo in je ne more biti.

Bratje in sestrel! Če vas Kristus osvobodil, boste »svobodni.« Dajte, pustite se osvoboditi! Stegnite svoje roke proti našemu duhovnemu osvobojenju! Poklicani ste k svobodi. To svobodo ohranite za vsako ceno. Z vsemi sredstvi, bratje in sestrel, borite se za to svobodo ter z njo ohranite svežost in čistost svojega telesa, svobodo božjih otrok, ki ohranijo svoje vzore, kakor Bog od njih zahteva po božjih zapovedih. Telovadec mora imeti pred seboj vedno troje, če naj doseže to, kar hoče: Vedeti mora za svoj cilj, biti mora vztrajen in discipliniran. Tudi človekova duša ima svoj cilj, ki je podobnost Bogu. In tega cilja ne more doseči, če ni vztrajen in discipliniran, da mu zrelo sadje pade samo od sebe v naročje.

Svobodo si narodi izvojujejo s krvjo. Svobodo božjih otrok pa si priborimo z vztrajnim delom in duhovno disciplino.

Bratje in sestrel! To spoznanje nesite s tega tabora s seboj domov. Spoznanje, da nam je svoboda Bog ustvaril. Takšne nas hoče imeti, svobodne služabnike božje. Nobene svobode nima, kdor je duševno slep. To je tisti, ki služi svojim nizkotnim gonom in strastem.

Svoboda nam je tudi najdražja, kar imamo. To si ohranite zase in za prihodnje rodove. Brez nje za nas ni življenja, ki bi to ime zaslužilo. Srčno željo imam, da bi svoboda Kristusovo spoznali vsi, ne samo tisti, ki smo danes zbrani tu, pač pa tudi oni, ki stoje ob strani in ne okušajo sreče otrok božjih. Le kojar je Kristus osvobodil, je zares svoboden.

Zatem je pristopil k svečano okrašenemu oltarju prevz. škof dr. Tomažič ter daroval mašo ob asistenci kanonikov gg. dr. Mirta in dr. Zervava ter ostale duhovščine. Zbranim množicam je volil, da lahko prisostvujejo maši pokriti zaradi neznozne vročine, le pri povzdigovanju naj se odkrijejo.

Ze je zadonela iz tisočev grl kot pobožna molitev pesem »Marija, Mati ljubljenja...«

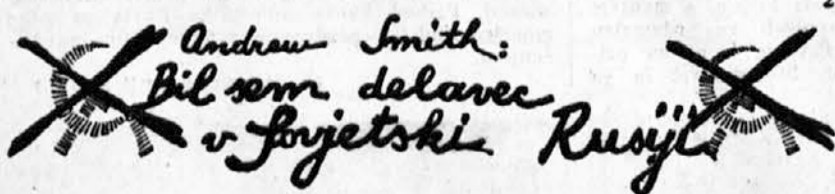
Po sv. maši so sledili kratki pozdravni govori, ki so jih imeli predsednik ZFO dr. Žitnik, dr. Basaj in prof. Bitenc, gđč. Krista Haunerjeva in ravnatelj učiteljskega prof. Ivan Dolenc.

Odhod posebnih vlakov

Posebni vlaki bodo vozili dame zvečer s postaje Ljubljana glavni kolodvor, in sicer vsi vlaki proti Novemu mestu, Kočevju, Vrhniki in Rakeku iz peronskih tirov, iz skladišnih tirov ob Masarykovi cesti pa vsi vlaki proti Zidanemu mostu, Mariboru in Zagrebu. Za katere postaje so določeni posamezni vlaki, je razvidno na velikih plakatih po mestu in na kolodvorih. Za kamniško in gorenjsko progo bodo vsi posebni vlaki odpeljali iz postaje Ljubljana gorenjski kolodvor. Prosimo vse udeležence, da vstopajo brez-pogojno v one posebne vlake, ki so določeni za njihove postaje.

Nihče naj ne pride na postajo prej kakor pol ure pred odhodom onega vlaka, s katerim se bo odpeljal.

Upoštevajte, da je v Ljubljani na tisoče udeležencev, ki se bodo zvečer odpeljali, zato mora biti pri odhodu največji red, mir in upoštevane navodil. Železniški uslužbenci bodo imeli težko nalogo in vsaj naj jih pri njihovem delu podpira in brez ugovora sledi njihovim odredbam, da bo mogoče vse vlake odpraviti točno po voznem redu.

Ne brigajo se za drugo, kakor za to, kako postuje šola za propagando. Res znajo lepo govoriti, a slabo delati. Po glavi jim roji samo ena misel: kako bodo izpolnili določeni program, malo pa jim je mar, kako bodo delavci pri tem ravnali s stroji.

Jaz sem o vsem tem velikokrat obvestil oblasti in Polkina, tajnika stranke. Nekoč sem ga celo peljal v delavnico, da bi mu pokazal, kako se podnožja strojev kar kopajo v olju, osi in ležaji pa škripljejo, ker so tako suhi, da se vnamajo. Dovodniki za mažo so bili res vsi polni nesnage in kovinskih koscev vseh vrst. Zaradi tega so bili ležaji kar brž nerabni, stroj pa izložen v celoti naglomu in neložnemu uničenju.

Tajnik me je vprašal po imenu stroja. Ni vedel niti, čemu stroj služi!

Ljudje, ki zdaj vodijo delo in posamezne oddeleke pri nas, so prišli na svoja mesta samo po zaslugi tega, da so člani komunistične stranke. Nimajo niti najmanjšega pojma o tehniki. Če bi tovarna imela za ravnateljstva ljudi, vajene strojev, pa naj že bodo člani stranke ali ne, bi bilo vse skupaj neskončno boljše. Kaj koristni, če izpolnijo program, ki jim je naložen, če pa škoda, ki iz tega izvira, za valiko presega vrednost izdelkov?

S takimi zmotami ne bomo nikdar prišli do tega, da bi se nam posrečilo znižati stroške za izdelovanje. Kaj nam koristi, če razlagamo v svet mogočno število milijard rubljev, kolikor so vredni izdelki, ki prihajajo iz tovarne, če se pa nihče ne zmeni za to, za koliko milijard je šlo pri tem materiala po zlu! Ti delovni načini ne koristijo ljudstvu. V propagandi, ki jo širimo zunaj, previdno molčimo o škodi na strojih. Prav tako tudi z najmanjšo opombo tega ne omenimo v listih.

Tudi ne govorimo v tisku o mezdah ruskega delavstva in o cenah, po katerih morajo plačati sleherno stvar, ki jo za življenje potrebujejo.

V naši tovarni je osebje uprave veliko številnejše, neskončno večje kakor pa po podobnih zavodih v kapitalističnih državah. Uprava ovira izvedbo programa in prav zaradi nje se nihče ne čuti za delo odgovornega. Če se kaj pripeti, se vsi izmuznejo. Vsakdo ima izgovor. Nikomur ni do tega, da bi vse dobro potekalo. Kadar kak mehanik svetuje izboljšavo, sčuva tajnik stranke proti njemu druge delavce.

Naši propagandisti v tovarni nimajo v ustih drugega kakor tvoje ime in skušajo tako dokazovati, da so zvesti komunisti. S tem hočejo

27 doseči napredovanje, ki naj jih pripelje na najvišja mesta.

Tu imamo več ameriških delavcev. V Združenih državah so to bili navadni delavci, tu pa so jih napihili za inženirje. Eden izmed njih na primer, neki Geyer, ki je iz New Yorka, ni do zdaj še nikdar delal v kaki tovarni. V Ameriki je bil potujoč branjevec, ki je s tovorom na hrbtu potoval iz kraja v kraj in prodajal kravate, srajce, nogavice. Tu so ga pa naredili za inženirja, odnosno najmanj za strokovnjaka prve vrste. Pravi razlog za to, da je napredoval, pa je v tem, da zna lepo govoriti, da ve pripovedovati cel koš storij o strahotnem življenju delavcev v Ameriki in da zna hvaliti čudeza, ki ste jih ustvarili tu v Rusiji. In takih, kakor je ta, je še veliko.

Jaz sam sem bil v Ameriki navaden delavec, pa sem tu tudi postal inženir. Dobil sem to mesto zaradi tega, ker sem se veliko pri-toževal in ker mi je uprava s tem hotela zamašiti usta.

Kaj se ti zdi, tovarišč Stalin, ali more to iti tako naprej? Ruski delavci vidijo vso to sramoto in to pokvarjenost. V delavnici vedo vsi, da njihovi voditelji ne znajo in ne vedo nič, da pa pri vsem tem razkošno žive. Poglej, v tem je razlog, zakaj prihajajo ljudje do tega, da začnejo dvomiti o bodočnosti socializma v Sovjetski Rusiji in zakaj sabotirajo delo.

Ni dolgo tega, kar sem se udeležil sobotnika. Šli smo na kolhoz v Raminakem okrožju, da bi tam okopavali krompir. Tam, na kraju samem, sem lahko ugotovil, da delajo enake napake kakor v tovarni. Bilo

je nešteto predelavcev, ki imajo velike zahteve, in nekaj tisoč delavcev. Vseposvods so se sprehajali člani stranke in se skrbno varovali, da si ne bi umazali rok, če bi prijeli za delo. Delavci v svoji zagrenjenosti niso zamudili nobene prilike, da ne bi uničevali vsega, kar jim je prišlo pod roke. Pulili so krompir za bili. Zaradi tega je pri pridelku te griže primanjkljaj. Videl sem, ga kako so ozare poljskih poti polne gnoja, polje pa, kjer je bil nasajen krompir, je vplilo po njem. Ko sem se vrnil v Moskvo, sem izpraševal delavce, zakaj so pulili krompir za bili, ko vendar vedo, kako pomanjkanje vlada v državi, pa so mi odgovarjali:

»Kaj nas to briga? Saj mi krompirja nedobimo. Najboljši krompir je namenjen za oblastnike in za propagandiste.«

Prosimo te, da bi skrbno pretehtal vsa ta vprašanja in imenoval preiskovalni odbor. Pošlji ga v tovarno, ali pa k meni, pa ga bom natančno poučil o vsem in mu vse tudi dokazal.

Ves tvoj v socializmu
Andrej Andrejevič Smith.

Nekako mesec dni potem, ko sem pismo odposlal, se je oglasil pri meni odbor petih ali šestih mož. Razložil sem jim, da so delavci v resnici nezadovoljni zaradi sabotaže, ki jo je deležno orodje v tovarni. Pripovedoval sem jim:

»Kadar vam mora delavec zbrusiti kos železa ali jekla, ga ne bo zbrusil najprej za pet milimetrov in potem še za pet, marveč bo pogljal stroj takoj na deset milimetrov ali pa še več. Tako uničuje stroje.

V delavnico sem tvojo zrl...

Prosvetna razstava - dokaz našega dela in napredka

Delo, porojeno iz ljubezni in požrtvovalnosti, mesečnosti in hotenja po našem lepšem, delo, ki požeje iz duše in srca, ima trajno vrednost in ni je sile, ki bi ga mogla porušiti, ali trajno ustavi kolo njegovega teka. Večni ritmos ne pozna meje, ne pozna konca. Pozna samo eno: naprej brez miru. Roka zgodovine pa piše in ko se za trenutek ustavi in potegne črto, te ni strah, ker veš, da to, kar bo sesteto, odgovarja božjim in naravnim postavam. In prišel je čas, ko je vse sesteto, ko je račun položen, ki kaže pečat štiridesetletnega dela. Dati dobi pečat pa je spomenik, trajnejši od bron.

Razstava v frančiškanski dvorani nam kaže dobro tega dela, dela duhovnega otroka naših največjih mož, ki so ga branili in redili dokler ni postal last vsega naroda. Danes pa to ni več nebolj otrok, ampak orjak, ki je vzel v svoje močnejše roke nas vse, ki z močno vero v njega stopamo lepšemu in boljsemu naproti.

In kakor so starogrška mesta sprejemala olimpijske zmagovalce, tako smo ga sprejeli tudi mi: mesto, ki ima takega moža, ne potrebuje obzidja. Kakor pa se ne da oceniti vrednost nesmrtnih in redke umetnine, ravno tako se ne da oceniti delo in trud, ki sta položena v razstavo PZ. Take stvari se ne cenijo, ampak — spoštujemo. Gotovo pa je, da take razstave še nismo imeli in da zaslužijo iz tehniškega in arhitektonskega vidika obisk. Saj so jo delali odlični tehnični delavci. Zemljevidi, grafični, plastični modeli, zastave so dela, pred katerimi se nam ni treba sramovati.

Priznave

Razstavniki odbora je imel nalogo, da zbere material, ki naj pokaže sad štiridesetletnega dela. — Odbor: dr. J. Pirce, abs. arh. S. Kregar, prof. Planina in ravnatelj Zor, ni imel lahkega dela. Prispelo je ogromno materiala in od tega je bilo treba zbrati najboljši in vse urediti. Poleg tega pa so bili od prosvetnih domov na razpolago samo tiskarini izmeriti vse fasade, da je bilo mogoče domove predstaviti v pomanjšani obliki. Nato je bil ves material oddan ljudem, ki naj bi ga razpostavili.

Razstava

Ko vsopim in povem, kaj bi rad, že prileti od nekje, kakor topovska krogla S. Kregar, mojster prostora. On je namreč vse postavil in razpostavil, da je bilo koristno za prostor in prijetno za oko. Podam se z njim in dr. Pircem po prostoru in od slike do slike, od modela do modela, zemljevida do zemljevida. Karkoli gledaš, vse ti govori o tihem požrtvovalnem delu.

>Vi vsi, ki ste seme izkravelega naroda zablesti pri vstopu napis, pod njim miza z majske deklaracije, ob straneh lesena stobriča z nastavkom, v enem klasje, v drugem zbirarinar. Na sredi pa slika Nj. Vel. kralja, visokega pokrovitelja princa Andreja, ter Nj. vis. kneza namestnika. Na nasprotni strani pa slika dr. Korošca, Jegliča in dr. J. Ev. Kreka.

Razpredelnica kaže, da je PZ imela od leta 1924—38 v nacionalnem delu: 650 narodnoobrambnih prireditelj, 126 zborovanj in taborov, 2120 nacionalnih predavanj, v socialnem: 80, v splošnem: 1452 soc. tečajev, 16 bigitskih tečajev in razstav, v verskem: 2258 verskih iger, 2820 verskih predavanj, v stanovskem: 1680 kmetij, gospodar. predavanj in 130 gospodinjstkih tečajev. Knjig je izposodila v enem letu 18.490 s 9810 obiski. Na dan povprečno 34 obiskov. Ljudje najraje berejo povesti, romane, humanistične spise. 20 odst. čita znanstvene knjige. Od domačih pisateljev so najbolj čitani: Bevk, Finžgar in Jurčič, od drugih Karl May in Sienkiewicz. Prosvetnih večerov je bilo od l. 1924—38 povprečno 22 na leto s 50.000 poslušalci in z 102 predavatelji. Pri teh večerih se je obravnavalo 111 kulturnih, 78 narodnih in 24 praktičnih vprašanj.

Članstvo in prosvetni domovi

Članstvo PZ od njenih početkov l. 1903 je gravitiralo k naraščanju. Doživela pa je dva udarca, ki sta usodno posegla v njeno življenje. Prvi je bil svetovna vojna, ko je prosvetno delo popolnoma prenehalo. Ko pa je bila svetovna morija končana, je zopet oživel in kmalu krepko zadibal. V l. 1932. pa je bila razpuščena, domovi zaprti, delavci razgnani. Bil je to madež v naši kulturni zgodovini, ki mu ni primere. Dve leti je bila ponizana in zavrnjena, dokler je ni zopet poklical v življenje in delo sedanja vlada, ker je vedela, da bo njeno delo rodilo trajno korist narodu in državi. Se z večjo ljubeznijo in voljo se je vrgla v delo, ker se dobro zaveda, da je samo v delu rešitev. Danes šteje 11.372 članov in 12.128 članic. V l. 1930—31 prične politični pritisk, članstvo pada, prireditve padajo. Višek društva je bil dosežen l. 1931 s številom 271. Naslednje leto pa je sledil razpust in danes jih šteje 256.

Prosvetni domovi, svetlišča in ognjišča naše ljudske kulture so začeli s skromnim številom 13. Danes jih je 122.

Nazorno sliko društev in domov daje zemljevid, ki živo priča o krepkem delu PZ.

Nič manj krepko delovanje ne kaže ZFO. V l. 1936-37 je štela 2.500 članov in 2.100 mladev z 192 odseki, 32 okrožij ter 10 akademijami. V letu 1937-38 pa pokaže silen razmah. Šteje 8.500 članov in 4000 mladev. Ima 380 odsekov in 37 okrožij. Priredila je 210 večjih akademij in 29 večjih telovadnih prireditelj.

Zemljevidi

Kakor smo že omenili, kaže prosvetni zemljevid Slovenije število prosvetnih domov in društev ter fantovskih odsekov. Imamo pa še dva zemljevida: zemljevid družbenih potovanj PZ in zemljevid Slov. straže dr. Zolgerja, delegata na mirovni konferenci. Iz prvega je razvidno, kam in koliko potovanj je PZ priredila. Najdalje je bilo eno v Egipt, drugo v Anglijo. Na drugem pa opazimo, kako so se meje Sloveniji odločale. S pomočjo raznobanih vrvice so predložene meje: Wilsonova, dve plebiscitni, obljuba londonskega pakta in z rdečo današnja meja.

Zveza ljudskih odrov

V tem delu razstavlja Podkrajsek razne lasutje, prof. Kuret pa je pokazal razne odre, primerne značaj in duhu igre. Tako so razstavljeni: stari realni način, novi preprosti način, način Drabonjaka, stari komplicirani realni način, sodobni preprosti način, alegorični način in dr. Diapozitive izposoja PZ prosvetnim društvom v 500 serijah. Zlasti omembe vreden pa je v tem delu model Prosv. doma v Radečah. Idejo je dal arh. Plečnik, drugo je opravil S. Kregar, po napornem delu seveda. Osnova sta dva ekscentrična kroga. V

enem je dvorana, v drugem globok oder s prostorom, da se morejo shraniti kulise. Prednja stran je zgrajena v arkadah, v podaljšku odra pa so garderoba, društvene sobe in polžaste stopnice. Je to slog, ki ga še nimamo in bo brez dvoma najlepši prosvetni dom.

V stranski dvorani razstavlja okrožje Kranj in prosv. društvo Tržič. Kranjski dekanjski odbor je lansko leto priredil razstavo, ki je mogočno odmevala po vsej Sloveniji. Na strani visi velik zemljevid prosv. društev. Pri vsakemu so postavljene figurice (hišica, fant, igralce) in kažejo, katere odseke ima vsako društvo. — Svilene vrvice pripenjajo posamezna društva na Kranj, kakor so v resnici povezana. Okrog zemljevida so razvrščene fotografije nekaterih domov. Sredino izpolnjujejo slike lanskega prosvetnega tabora, od katerih ena predstavlja Nj. Vis. kneza Pavla in knežino Olgo. Pod steklom so časopisna poročila o taboru. Šmartinsko društvo je poslalo izvleček iz svoje »rune knjige« — odlok o razpustu. Ko so društveni dom započeli, je dalo društvo zapečatena vrata fotografirati in te slike vise na razstavi. Razstavljenih je še par slik z Jenkove proslave v Mavčicah ter model šmartinskega doma in društveni prapor.

Razstava prosv. društva Tržič hoče pokazati

Blagoslovitev zastave VDK v marjaniški kapeli

Kumovala sta g. ban dr. Natlačen in njegova soproga

Ljubljana, 29. junija

Včeraj je bila v Marjanišču lepa svečanost blagoslovitve novega dekliškega prapora Vodstva dekliških krožkov. V tem času, ko triumfira naša nadobudna mladina: fantje, dekleta, mladi, mladenke in naraščaj ter ponosno koraka za svojimi zgodovinskimi prapori, se je tem pridružil še nov, krasen dekliški prapor. Pri blagoslovitvi sta kumovala g. ban dr. Marko Natlačen in njegova gospa soproga.

Pred vhomom v veliki hodnik je odlična gostja pozdravila gospodična Marija Pogačnikova s temi besedami:

>Ponosne smo in zavedamo se odlike, ki nam je dana s tem, da sta blagovolila prevzeti bostrinstvo našemu praporu. — Vodstvo dekliških krožkov ta svoj prvi prapor dviga kot simbol

svoje vere v Boga, svoje zvestobe slovenskemu narodu, svoje ljubezni do lepih dekliških vzorov.

Dovolita mi, odlična gostja, da vaju v imenu slovenskih deklet spošljivo pozdravim in izrazim za izkazano odliko našo odkrito zahvalo. Me pa obljubljam, da bomo temu visokemu in tako odličnemu znamenju slovenstva in katoličanstva neomajno zveste.

Gospodu banu in spoštovani soprogji sta dve dekletici izročili dva šopka krasnih rož. Nato sta šla po dolgem hodniku v kapelico. Na obeh straneh hodnika so stala slovenska dekleta. Prvi je spregovoril g. prof. Košir, ki je v svojem do solz ganljivem govoru označil, kaj je in kaj mora biti prapor. Po blagoslovitvi je kum, g. dr. Natlačen izročil prapor dekletom ter imel ob tej priliki tudi krasen in nadvse prisrčen nagovor.

Fingirana vlomna tatvina v Tunjicah

Kamnik, 28. junija.

Že v mesecu marcu t. l. je bila v Tunjicah izvršena manjša tatvina in je bila tokrat za storilec zbrisana vsaka sled.

Te dni pa je bila istom fingirana vlomna tatvina, ki pa je bila po naših izkušenih orožnikih kaj kmalu pojasnjena.

Pri posestniku Zumru v Tunjicah št. 9 služi Zagar Ivana z Okroglega, ki je imela pri sebi tudi svojega nezakonskega sina. Z. Fr. je razumljivo razmere v hiši dobro poznal. Ker pa mu je za njegovo veseljačenje po gostinah vedno primanjkovalo denarja, si je zamislil drug vir dohodkov, katerega pa se je posluževal le od časa do časa. Ko je čutil, da ima gospodar nekaj denarja, se ga je lotil pohlep po denarju in si zamislil zopet trik, s katerim bi preslepil vse domače in pa še orožnike po vrhu, kar pa mu je topot gladko spodletelo. Ko je bil gospodar Zumr pri svojem stalnem delu v smodnišnici, njegova mati pa zaposlena na polju, je imel Z. Fr. dosti časa za vlom, katerega je tudi neoklevaje takoj izvršil.

Najprej je vzel ključ gospodarjeve sobe, za katerega je točno vedel, kje se nahaja, vstopil nemoteno v njegovo sobo in začel brskati za plenom; našel je v nekem sukniču 600 din gotovine. Nato je odprl okno, katerega okvir je malo nalomil, sobo zaklenil in ključ oddal na svoje mesto. Pod okno je prislonil majhno lestvico, s pomočjo katere bi bil pravemu vlomilcu dostop v sobo precej otežkočen, nakar je odšel od hiše kot da se ni nič zgodilo.

V znamenju stadionskih dni

Ljubljana, 29. junija.

Danes mineva že četrti dan veličastnega mednarodnega mladinskega tabora. Dolge so bile priprave in težko je bilo čakanje. Od zime do vročega poletja so se vadili naši fantje za te svoje velike dni. Že mesec maj je bil za katoliško slovensko mladino zaznamovan s pečatom tega tabora, junij pa je prevzela ena sama neprestana želja, da bi čimprej prišli težko pričakovani dnevi. Izredno živahni so bili zadnji tedni. V slednji slovenski vasi se je pripravljala mladina že na pot v Ljubljano. V belem slovenskem glavnem mestu pa so teklo pospešene priprave. Končno je le prišel vroče zaželeni zadnji teden.

V petek so prišli prvi gostje

Pretekli petek so prispeli prvi naši gostje, bratje Čehi in Slovaki. Prišli so prej, da bi se spočili za težke tekme, ki so jih čakale v prihodnjih dneh. Izredno prisrčen sprejem, ki so jim ga pripravili katoliški Slovenci na glavnem kolodvoru, je takoj utrl pot k bratskemu zbliznanju in prisrčnosti. Ti gostje so nam res vselej dobrodošli, saj se z njimi najbolje in najlepše razumemo. Posebnih simpatij so bili deležni njihovi telovadci, tihi, skromni, disciplinirani in neverjetno prijazni fantje, ki so namah osvojili vsa naša srca. Čeprav niso mogli priti z najboljšimi, ker jih je zavrla in obdržala doma nepredvidena višja sila, so se v tekmovanju držali prav dobro in res športno. Take goste in prijatelje bomo res vselej sprejeli z največjim veseljem in gostoljubnostjo.

V soboto malo pred polnočjo je prišla izredno močna skupina francoskih telovadcev, ki so nam v naslednjih dneh pokazali visoko kvaliteto francoske gimnastike. V Ljubljani je ta skupina doživela sprejem, kakor se ga ni bila nadejala. Še lepše pa je bilo v St. Vidu, kjer so jih sprejeli domačini z gombo in z veličastno baklado ter jih med navdušenim vzklikanjem pospremili do domovani, v katerih so bili nastanjeni za časa svojega bivanja v Sloveniji. Toplo so se zahvaljevali in izjavljali, da tako lepo kot pri nas niso bili sprejeti še prav nikjer na svetu. Francozi so bili tudi ves čas, ki so ga preživeli med nami, dan za dnem deležni velike pozornosti.

Ko je gospodar prišel s svojega dnevnega posla domov, je seveda takoj opazil, da v njegovi sobi nekaj ni v redu. Po raziskovanju je končno ugotovil, da mu je nekdo ukradel iz sukniča prihranek v znesku približno 600 din. Ko je Z. Fr. prispel domov proti večeru, sta ga gospodar in njegova služkinja seveda takoj obvestila o dogodku, niti najmanj slufč, da je pravi storilec on sam. Brez posebnega pomišljanja je začel navajati razna imena, o katerih je on sumil dejanje ter odšel nato sam zadevo prijaviti orožnikom v Kamnik, ki so seveda ovadbo vzeli na zapisnik in po njegovih neenakih izmišljotinah takoj začeli sumiti, da imajo pravega tečka pred seboj. Takoj drugi dan se je patrola pod vodstvom orožnika narednika Serjaka napotila v Tunjice, kjer je ugotovila dejanski stan ter se spotoma oglasila pri bližnjih sosedih in končno še v vaski gostilni. Tu pa so orožniki zvedeli, da je Z. Fr. prejšnji večer poravnal zaostanek svojega dolga okrog 300 din. Ker pa je šel istega dne Z. Fr. za zaslužkom na košnjo v Domžale, sta orožnika brez oklevanja odšla za njim in ga privela v Kamnik. Pri zaslišanju se je na vse načine izvijal in obračal sum od sebe, ko pa je končno uvidel, da je le malo preveč zašel v profilslova, je pod težo dokazov priznal, da je vlomno tatvino on sam fingiral z motivacijo, da mu ni preostajalo drugega, kot da si pomaga na ta način do denarja, ker je bil brez stalnega zaslužka ter je poleg tega imel tudi dolg.

Za njegovo rafiniranost ga bo nagradilo kamniško okrajno sodišče.

V nedeljo dopoldne

so se pripeljali trije dolgi posebni češkoslovaški vlaki, ki so pripeljali glavno množico. Tudi pri prihodu teh vlakov se je na kolodvoru zbrala velika množica ljudi, ki so drage brate s severa pospremili prav do njihovega glavnega stana. Na tabor se je pripeljal tudi vodja češkoslovaških katoličanov, g. min. msgr. Šramek.

Ta dan je bilo na Stadionu še veliko življenje. Vse dopoldne in popoldne se je trlo občinstva, ki so bili priče hudim borbam za osvojitve mednarodnega prvenstva v mešanem dvanajestorboju. Posebnega priznanja je bila deležna francoska skupina. Vroč dan je bil in tekmovalci so bili od celodnevne napora zvečer povsem izmučeni, vendar so z zaupanjem in s trdnim namenom, da se drugi dan pomerijo znova in z enako odločnostjo v disciplinah, ki so še preostale.

Zvečer je bil v veliki dvorani hotela Union slavnostni, v okviru mednarodnega mladinskega tabora spadajoči koncert zborov katoliških akademikov »Moravan«. Koncert je prikazal lepoto češkoslovaške vokalne glasbene tvornosti in razodel visoko kvaliteto češkoslovaškega muzikalno-tehničnega pevskega izvajanja. Kritike, ki so izšle v terek, so vse soglasne v tem, da je zbor pel odlično in da je koncert uspel v vsakem oziru.

Drugi dan, ponedeljek

je spet zbral na Stadionu množice gledalcev in množice tekmovalcev. Fantje, dekleta, mladi, mladenke. Najraznovrstnejše panoge so bile istočasno — zaradi obsežnega sporeda — na vrsti. Od jutra do večera ni prenehalo kipel na Stadionu, v obrodju in v areni, šumeče življenje in pisani vrvež.

Zvečer je bila v Unionu prirejena veličastna mednarodna telovadna akademija, ki je uspela v vsakem oziru odlično in sijajno.

Na Vidov dan

so bile vse dopoldne tekme v lahki atletiki in tekme vrst ter tekma v odbojki. Sploh sta že ponedeljek kakor tudi terek vtisnila tekmovalcem znamenje teh disciplin. Doseženi so bili prav lepi

rezultati, ki jih je občinstvo sprejelo z velikim navdušenjem.

Dopoldne sta obiskala grob nepozabnega J. E. Kreka oba velika slovenska državnika, jugoslovanski minister g. dr. Anton Korošec in češkoslovanski minister msgr. Šramek. Poklonila sta se spominu velikega Slovenca in velikega Jugoslavana. Tudi na grobu slovenskega vladike in učitelja našega naroda, nadškofa dr. A. B. Jegliča sta se ustavila in v zbranem molku pomolila.

Popoldne so se na teh dveh grobovih največjih Slovencev zbrali polnoštevno bratje Češkoslovaki, ki so ponovili pobožni akt, katerega je bil že dopoldne opravil njihov znameniti voditelj g. dr. Šramek.

Zvečer sta bili v Opernem gledališču in v veliki dvorani hotela »Union« češkoslovaška in jugoslovanska akademija. Ti dve akademiji sta bili deležni ogromnega obiska. Tisti, ki so prisostvovali jugoslovanski akademiji, niso mogli prehoviti jugoslovanske, tisti pa, ki so se udeležili češkoslovaške, pa ne češkoslovaške. Obe akademiji sta uspeli odlično. Po češkoslovaški akademiji so se razvile navdušene manifestacije bratom Češkoslovakom, ki so jih ljudje dvigali na ramena in jih nesli skozi mesto ter ves čas vzklikali bratski češkoslovaški državi.

Ta dan so bile kmalu po dvanajsti uri končane vse tekme; treba je bilo stadionsko areno nekoliko pripraviti za popoldansko glavno izkušnjo pred nastopom. Že okrog druge ure popoldne so se zbirali v bližini bežigradske gimnazije in meščanske šole na Vodovodni cesti člani, članice, mladi in mladenke, ki so bili določeni za glavno izkušnjo pred nastopom.

Generalni pregled znanja

Ob treh popoldne so se skozi odprta glavna stadionska vrata vsli člani kakor mogočna reka. Izkušnja za nastop je obsegala štiri točke, in sicer: skupinske vaje članov, članic, mladev in mladenk. Približno 15.000 glava množica je ploskala, kar je bilo mogoča. Vsi izvajalci so svoje vaje obvladali odlično. In od vsake skupine je nastopilo na zeleni trati najmanj 2500 ljudi! Jože Hvalo in Ivo Kernavner sta bila glavna dirigenta tega poskusnega nastopa. Pridno sta popravljala pomanjkljivosti, opozarjala in urejala, kadar je bilo potrebno. Krasen je bil pogled na množico črno-belih točk, ki so se sklanjale, dvigale, zasvetile bolj živo, pa spet zamačile. Tudi članice so bile — prav kakor člani — deležne obilnega priznanja. Mladenke so se postavile prav dobro, dasi niso bile oblečene enotno, ker jih je precej prišlo šele z opoldanskimi vlaki in se niso utegnile preobleči, je človek dobival dojem lepe skladnosti in enotnosti. Največjega aplava pa so bili deležni mladi, ki so bili menda med nastopajočimi res najboljši. Sijajno vajo, ki jo je z izredno spretnostjo sestavil g. prof. Drago Ulaga, ki je izredno efektna, skrbno logično povezana in sposobna, da izzove povsod viharno navdušenje. — Sicer so se mladi tudi v resnici postavili. Odlično so bili uvežbani, delali so izredno skladno in istočasno.

Ljudje, ki so se po končani glavni skušnji za skupinske proste vaje, razhajali, so dejali, da bo današnji nastop po svojem sijaju zasenčil celo najbolj rožnate predstave največjih optimistov.

Praznično jutro

Že od petih zjutraj so oživele ljubljanske ulice, ki so ob nedeljah sicer kakor izumrle vse tja do osmih. Narodne noše, fantje v krojih, mladenke, članice, mladi, ljudje iz dežele, godbe, korenjčki in biciklisti. Ob sedmih zjutraj pa je bilo že tako živo kakor ni nikdar niti opoldne. Ljudje, ki so bili namenjeni v sprevod, so odhajali na svoja zbirališča.

Vsa Rešljeva cesta je bila sinja in svetlo siva. Tam so se zbirali Čehi in slovenski fantje. Mladi drobšč je preplaval Šentpeterski nasip (mladec). Na Poljanskem nasipu so se zbirale mladenke in članice, druge za drugimi. Narodne noše so se sešle na Vrazovem trgu, godbe pred Mestnim domom; prav tam tudi zastave. Konjenica je bila odrejena v Streliško ulico. Nasproti Alojzijevega se je razvrstila močna francoska skupina. Se nikdar ni bilo v Ljubljani tako velikega vrveža, kot je bilo to jutro. In vendar nisi nikjer zapazil gneč, ki bi dale slutiti, kako silen in mogočen bo poznejši sprevod. Vse je bilo urejeno z izredno spretnostjo, vse se je razvijalo točno po sporedu; skupine so se natančno po predpisanih navodilih vrvale v sprevod, ki je kmalu pokazal ljubljani prizor, kakor ga Jugoslavija še ni videla. Sprevod je bil po svoji moččnosti in sijaju povsem edinstven. Nihče, ki ga je gledal, ga ne bo pozabil.

Ustanovitev zveze čebelarških podružnic v Kranju

Kranj, 27. junija.

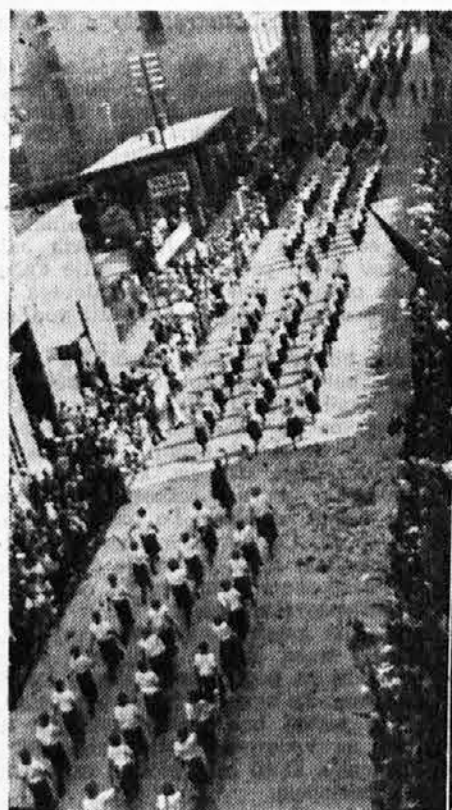
Na seji čebelarjev dne 24. aprila, ki je bila v Kranju, so sklenili, da bi ustanovili v Kranju Zvezo gorenjskih čebelarških podružnic pod imenom »Zveza čebelarških podružnic Antona Janšec in da naj bi bil ustanovni občini zbor 26. junija. Namen društva je, da bi se našemu gorenjskemu čebelarstvu odprla nova pot v boljše bodočnost.

Na ustanovnem občnem zboru, ki je bil v nedeljo dopoldne v kranjski gimnazijski telovadnici, je bilo zastopanih 17 podružnic po svojih delegatih, zborovanja se je udeležil tudi odposlanec kr. banske uprave, čebelarški referent g. Okorn, kot zastopnik Osrednjega društva v Ljubljani pa tajnik g. Dermelj. Zborovanje je otvoril predsednik pripravljalnega odbora za ustanovitev podružnice g. Ivan Japelj. G. prof. dr. Zontar je imel nato zanimivo zgodovinsko predavanje o razvoju čebelarstva na Gorenjskem od Janševih časov do danes. O koristih naprednega čebelarstva, predvsem na Gorenjskem, je kratko predaval čebelarški referent g. Okorn.

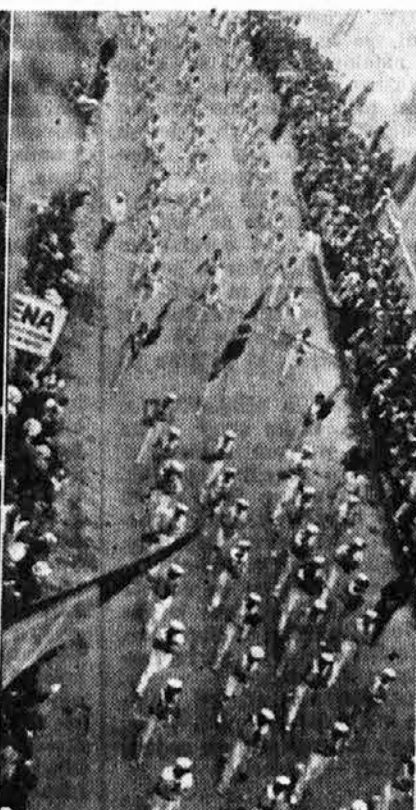
Pri volitvah je bil soglasno izvoljen sedeči odbor: predsednik g. Jan Strgar, čebelar iz Boh. Bistrice, podpredsednik g. Karl Cesenj, bančni ravnatelj v Kranju, za tajnika in blagajnika pa g. Janko Ravnik, strokovni učitelj, stanujoč v Kranju.

Zborovanje gorenjskih čebelarjev je trajalo do 11.30 ter je bilo zanimivo in poučno. Čebelarji so se pogovarjali, kaj bi bilo treba storiti, da bi se vzbudilo med našimi gorenjskimi čebelarji zanimanje za uvedbo gojenja čebel in to v naših kranjskih, ki so za eksport najbolj prikladni. Da bi po vsej Gorenjski zavladalo večje navdušenje za gojenje čebel, so bili na občnem zboru sprejeti odborniki iz raznih krajev Gorenjske, kateri bodo skušali čim več storiti v razmah čebelarstva v svojem okolišču.

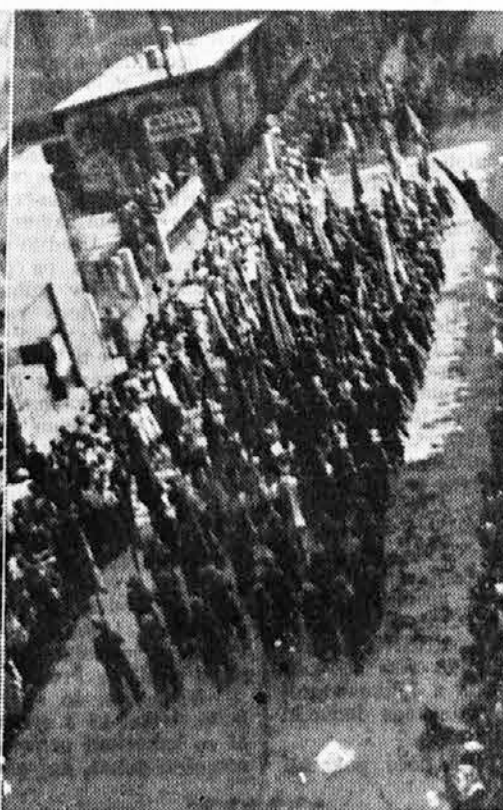
Oglašujte v Slov. domu!

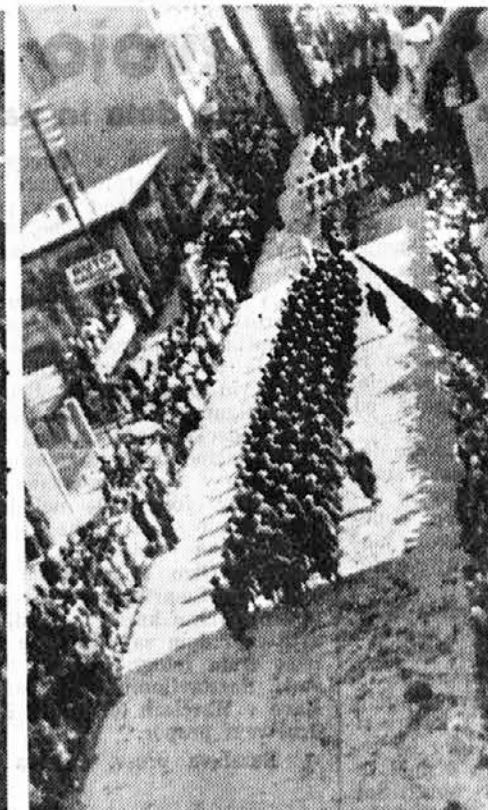
Slovenska dekleta v sprevodu.

Francoski gimnasti.

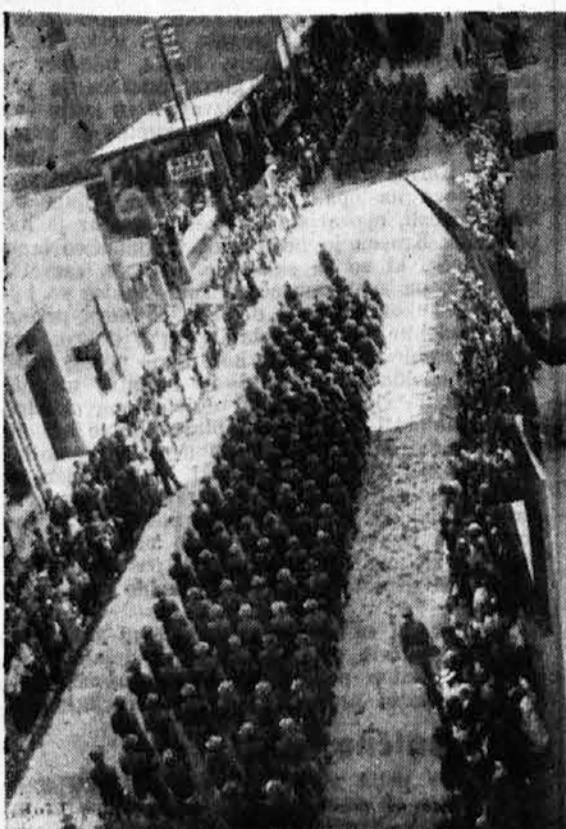
Zastave ZFO.

Častna četa ZFO.

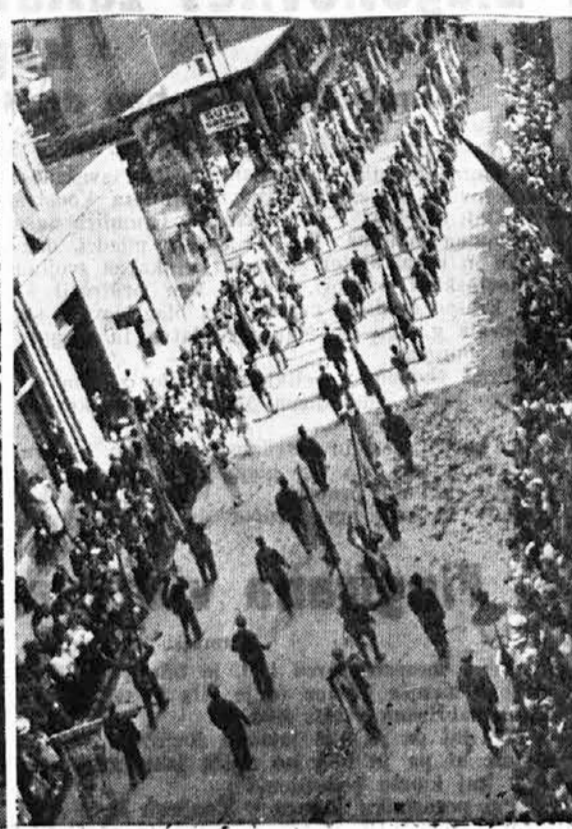
Konjenica začenja sprevod.

Kolone slovenskih fantov.

Slovenska dekleta.

Zastave čeških Orlov.

Skupina narodnih noš.

Končni rezultati v tekmovanju vrst

Srednji oddelek (mednar., vrste, člani):

1. Zupa Velehrad, 552.19 točk. 2. Škofovi zavodi, 506.83 točk. 3. Olomouc, 480 točk.

Nižji oddelek (člani):

1. Vodice 355.42 točk. 2. St. Vid nad Ljubljano 348.50 točk. 3. Ribnica 348.39 točk.

Nižji oddelek (člani, vrste, mednar.):

1. Kristela Josef (CSR) 57 točk. 2. Kuba Rudolf (CSR) 55.90 točk. 3. Hvasija Franc (Ježica) 54.90 točk.

MLADCI:

Tekme vrst:

1. Jesenice 421.47 točk. 2. Škofovi zavodi 409.75 točk. 3. St. Vid nad Ljubljano 386.87 točk.

Mešani deseterboj (mladci):

(posamezniki):

1. Burja A. (Škofovi zavodi) 93.70 točk. 2. Dolinar Z. 91.85 točk. 3. Malej T. 91.75 točk.

Mednarodne mladinske tekme so prinesle nekaj prav odličnih rezultatov in pridobile med občinstvom mnogo novih, navdušenih simpatizerjev športno-telovadnega pokreta. Najgloblji pomen pa leži v dejstvu, da so za te prelepe dni združile narode in zblížale ljudi, ki žive daleč narazen; prišli so skupaj, da drug drugemu potrdijo vest, da žive po enakih načelih. Tri dni je bil stadion prizorišče veličastnega tekmovanja, tri dni so se v njem zbirali podjetni mladi ljudje, ki so v viteški borbi medsebojno merili svoje moči.

Danes popoldne bo še težko pričakovani glavni nastop, ki bo razkril našo silo in našo moč, moč, ki je bila tako dolgo vezana na životarjenje.

S ponosnimi in zaupljivimi očmi gledamo v bodočnost, saj sta naš uspeh in naša nada v naši mladini!

KONČNI REZULTATI V TEKMOVANJU VRST

Včeraj popoldne so tekmoval vrste. Komisija je imela zaradi številnih nastopajočih ogromno delo, ki ga je končala šele pozno ponoči. V naslednjem prinašamo rezultate v tekmah posameznih vrst.

ČLANICE

Tekmovanje v panogah: redovne vaje, proste vaje, met krogle (4 kg, obojerno), skok v daljavo, skok čez kozo in tek na 60 metrov).

1. Dekliški krožek Jesenice (od dosegljivih 380 točk) 298.50.

2. Domžale 284 točk.

Tekmovanje v redovnih vajah, v kolebnici, v skoku v daljavo, v teku na 60m, v skoku čez kozo). Mesta:

1. Mladike Ljubljana-Sempeter (od 390 dosegljivih) 375 točk.

2. Mladike Ljubljana-Sempeter II. vrsta: 354.50 točk.

3. Trnovo 354 točk.

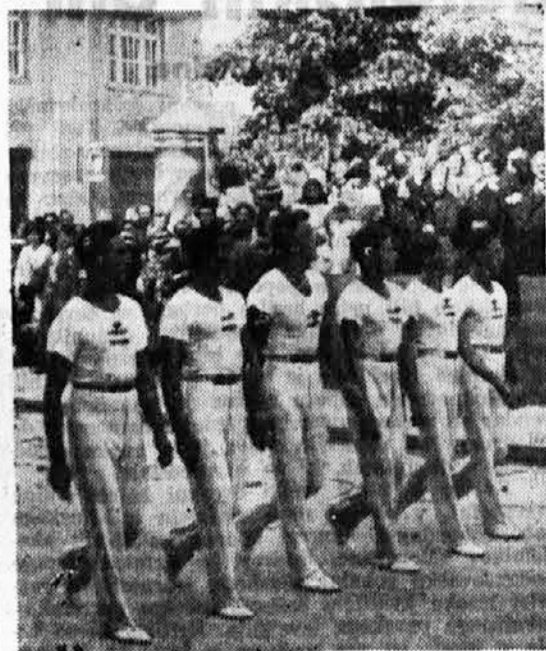
4. Jesenice 310.50 točk.

Najboljše posameznice v vrstah:

1. Cilka Iskra, Jesenice: od 60 dosegljivih 54.50 točk (90.82%).

2. Torkar Danica, Jesenice, 49 točk (81.66%).

3. in 4. Cerar Krista (Domžale) in Bernik Tila (Jesenice) 46.50 točk (77.5%).

Nasa mednarodna vrsta v sprevodu.

Tekme vrst (mladenke):

Najboljše posameznice:

1. Pogačar Cirila (Ljubljana-Sempeter) (od dosegljivih 60) 59.50 točk (99.16%).

2. mesto s delita: Skof Zdenka in Velikonja Mija (Ljubljana-Sempeter) 58.50 točk (97%).

3. Mehle Štefka 58 točk (96.66%).

Deseterboj članov ZFO:

1. Natlačen (Jesenice) 129.19 točk.
2. Varšek (Ljubljana-Vič) 120.185 točk.
3. Zeleznik (Jesenice) 112.82 točk.

Višji oddelek vrst: člani:

1. Jesenice 552.07 točk.
Navdušenje

Krst torpedovke „Ljubljana“

Včeraj dopoldne je bila v splitski ladjedelnici na slovesen način splovljena tretja velika in moderna vojna ladja, ki je bila zgrajena doma. Krstu in svečani splovlitvi so prisostvovali predstavniki najvišjih vojnih in civilnih oblasti. Tretja vojna ladja — torpedovka »Ljubljana« — je iste vrste kot »Zagreb« in »Beograd«, ki sta pred kratkim slovesno splovlila v Jadransko morje. Svečanost se je začela včeraj zjutraj točno ob sedmi uri. Ze pred šesto uro je bila ladjedelnica polna ljudi, ki so hoteli prisostvovati svečanemu krstu. Pred pramcem je bila postavljena okrašena tribuna in postavljeni častni četni mornarjev. Ob častni četi so bili mornariški in suhozemski častniki, pomladke Jadranske straže iz Ljubljane in drugih slovenskih mest z zastavami. V Kaštelanskem zalivu pa je bila vsidrana vsa naša vojna mornarica.

Svečanost se je pričela s prihodom zastopnika Nj. Vel. kralja, armadnega generala Nediča, načelnika glavnega generalnega štaba, ki je prisel na admiralski jahti »Vila«. V ladjedelnici so ga sprejeli podpredsednik jadranskih ladjedelnic inž. Kargotič, generalni ravnatelj ladjedelnic Roux, ban primorske banovine dr. Jablanič, poveljnik mornarice viceadmiral Polič, poveljnik pomorske obalne plovitve kapetan bojne ladje Pavič z načelnikom štaba. Kraljevi zastopnik general Nedič je pozdravil vse prisotne, se napotil proti pramcu »Ljubljane«, sprejel pozdravne častne čete mornarjev in odšel na častno tribunco. Na častni tribunci so bili že zbrani zastopnik vojnega ministra divizijski general Marko Mihajlovič, poveljnik mesta Šibenika, kumica Jelena Nedič, soproga generala Nediča, in pa kum ljubljanski župan dr. Jure Adlešič. Za tem sta katoliški duhovnik Niko Žiška in pravoslavni prota Vrečko blagoslovila novo vojno ladjo. Po blagoslovitvi je pravoslavni prota vprašal kumico go. Jeleno Nedič, s kakšnim imenom naj krste novo vojno ladjo. Na odgovor kumice so po povelju kapetana Vučkoviča odgnili zastore, ki so zakrivali ime. Ko so bile izvršene zadnje priprave za splovlje-

nje, je kumica go. Nedičeva prerezala simbolični trak, razbila steklenico šampanjca ob kljuno nove torpedovke in splovlila ladjo z besedami: »Ljubljana«, pojdi srečno v svoj element. Pluj v slavo in čast svoje domovine. S tvojo zastavo naj bosta slava in zmaga. Spremlja naj te božji blagoslov.

Ko se je torpedovka pričela počasi pomikati v morje, je ogromna množica navdušeno vzkliknila: »Ziveli kralj!« »Zivela Ljubljana!«

Torpedovka »Ljubljana« je zaplula v morje v popolnem redu med sviranjem državne himne, dočim so vojne ladje pozdravljale svojo novo tovaršico s topovskimi strelci.

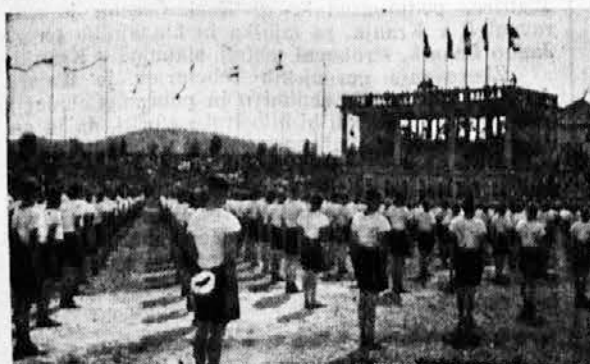
Ob 13 je v hotelu »Ambasador« uprava ladjedelnice priredila banket, na katerem je bilo izrečenih več govorov. Po zastopniku ladjedelnice je govoril župan dr. Adlešič, ki je v imenu ljubljanske mestne občine ter prebivalstva Slovenije izrekel zahvalo Nj. Vel. kralju za visoko odlikovanje, ki ga je izkazal Ljubljani, ko je odredil, naj se nova torpedovka imenuje po njej. Poudaril je tudi, da bo Ljubljana ostala vedno v tesnih zvezah s prebivalstvom, ki živi na naši jadranski obali. Zatem je govoril načelnik glavnega generalnega štaba general Nedič, ki je poudarjal v svojem govoru potrebo izpopolnitve naše vojne mornarice.

Nova egiptovska vlada je sestavljena in bo danes prisegla. V njej je tudi nekaj disidentov valdišijske stranke.

Mednarodna znamkarska razstava se je začela včeraj v Pragi. Udeležuje se je 21 držav z dragocenimi znamkami, od katerih jih je več vrednih po nekaj milijonov.

Silovite nevihte so divjale zadnje dni po Nemčiji in povzročile več smrtnih nesreč.

Angleška letalska rekorderka Emmy Johnson je pri jadranskih letalskih tekmah blizu Londona tresčila v svojim letalom na tla, a se ji ni nič hudega zgodilo.

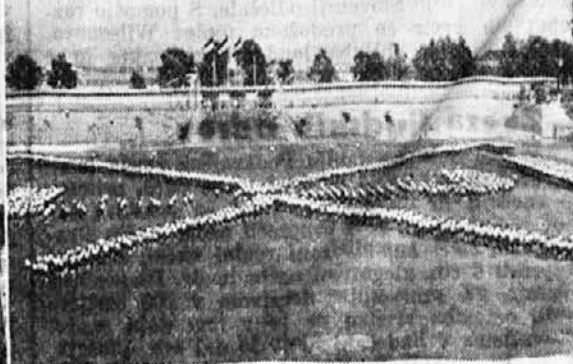
Poskusni nastop članov

Množice pri vajah

Dolga vrsta članov se zbira v Stadion

Rajalni pohod

Od tu in tam

Vas Laznico so obkrožili orožniki in preiskali vse hiše. Še prej so natančno pregledali ves gozd, v katerem se je skrival hajduki Dokit. Vse iskanje ni rodilo željenega uspeha. Hajduku se je posrežilo pobegniti iz obroča in se skriti najbrže pri svojih pomagačih. Zato se je poveljnik orožnikov odločil za odločno preiskavo tudi po hišah vseh Lazničanov. Preiskali so tudi vse kleti, hleve in srambe. Če ne bodo iztaknili razbojnika v tej vasi, ga bodo šli iskati v sosednjo vas Zagubico. Oblast je odločena, da na vsak način brez ozira na žrtve in nevarnosti tega dolgotrajnega zasledovanja zatre hajduško zalogo. Edini uspeh je do sedaj v tem, da so prijeli več hajdukovih pomagačev.

Motorizirano cesno prometno policijo bodo vpeljali tudi v Dalmacijo na vseh potih, koder vozijo z avtomobili in motorji tuji. Za sedaj izvršuje to nalogo oddelek zagrebske policije. Oddelek šteje 50 policajev na 5 motorjih in na dveh avtomobilih. Najprej so prekontrolirali poti skoz Liko, nato pa odšli proti Splitu.

V Sarajevu se je pred tamkajšnjim sodiščem končala razprava proti pomagačem »vampirja« človeka, ki je več tednov strašil ljudi in pri vsaki priliki kradel. Glavni krivec se je umaknil sodbni s tem, da se je v zaporu obesil. Vse ostale sokrivce pa je sodišče obsodilo na izredno stroge kazni: od štirih let do dveh mesecev težke ječe. Le ena ženska je bila oproščena.

6 kilogramov težko jagnje, 14 jaje in dva kilograma kruha je v dobri uri pojedel Suljaga Radšagić iz Novšiča pri Andrijevici. Na vaškem sejmu je bila sklenjena ta stava. Trije kmetje, ki niso verjeli, da more en sam človek spraviti vase kar celo pečeno jagnje, so pripravili gostijo. Suljaga je najprej pojedel jagnje in na začudenje vseh za nameček še nekaj kilogramov druge hrane. To je rekord, ki ga bo težko potolči.

Med zagrebsko centralo »Merkurja« in med belgrajsko podružnico je izbruhnil precej oster spor. Kakor znano, so v Zagrebu sklenili, da bodo za več milijonov dinarjev povečali sanatorij in naredili prostora za več kot sto bolnikov. Belgrajski člani so se pa takoj oglasili in povedali, da imajo oni prav tako pravico do sanatorija kakor Zagrebčani. Sestavili so ostro resolucijo, v kateri odločno protestirajo proti sklepu zagrebske centralne in zahtevajo, da se za denar, ki je namenjen razširjenju zagrebskega sanatorija, porabi za zgraditev novega sanatorija v Belgradu. V znak protesta je odstopila tudi vsa uprava belgrajske podružnice, ki ima 4500 članov.

Zivljenje si je končala mlada Nemka letoviharka v Hercegovnem Erika Jaglitz. Erika je bila že več kot mesec dni v Hercegovnem. Predvčerajšnjim so pa njeno truplo potegnili iz morja. Najprej si je prerežala žile, toda izteklo ji je prav malo krvi, zaradi česar se ni mogla umreti. Ker je bila dobra plavalca, sklepa, da je v vodi med kopanjem izpila še strup, čim je videla, da si s poskusom na roki ni prizadejala smrtne rane. Za policijo je dogodek zavit v tajno, ker ni Nemka zapustila nobenega pisma ali kakega drugega sporočila, po čemer bi skleпали, zakaj je šla prosišojlino v smrt.

Zaradi majhnega potoka, ki teče med njivami in katerega uporabljajo kmetje v Gornji Banjici za namakanje njiv, je prišlo do krvavega pretpa. Džemil Asinović je na svojem travniku pokosil travo, ko je videl, da so na gornjem koncu travnika zaprli potok. Ko je bila trava skoro suha, je šel sosed Džazim Čauš odpret zapornico, da je voda pritekla na Džemolov travnik. Ko je šel Džemil s svojim bratom zahtevati, naj se potok spet zapre, ga je Džazim pobil z motiko na tla in mu zlomil nekaj rebra. Ko je Džemilov brat priskočil v pomoč, je Džazim pobil še njega. Ne da bi se zmenil za žrtve, je Džazim odšel. Ponesrečenca so našli šele pozno zvečer domači, ki so prišli nakladati seno in ju prepeljali v bolnišnico.

Velik požar je bil popoldne v vasi Jezerane pri Ogulinu. Nenadoma se je pojavil ogenj v hiši sredi vasi in se z bliskovito naglico razširil na bližnje hiše. Naenkrat so zagorele štiri hiše, med njimi tudi tista, v kateri je bila nameščena pošta. Gasilci so bili proti ognju brez moči, le to se jim je posrečilo, da so obvarovali pred ognjem bližnje hiše.

Strahovito neurje je predvčerajšnjim divjalo nad Medjimurjem. Po dnevih s silno vročino so se nenadoma pojavili črni oblaki. Najprej je zapihnil silen veter, ki je razkrival strehe, podiral kozočce, in nazadnje porušil tudi več hiš. Potrgane so bile tudi telefonske žice. Še preden se je vihar polegel, pa se je vsula debela in gosta toča, ki je povzročila na posevkih mnogo škode. Nevihta je trajala vsega dobre pol ure.

Osem mesecev zapora je prejel pred varaždinskim sodiščem šofer Anton Horvat, ki je bil kriv nesreče, ko sta se zalelela avtobus poln dijakov in vlak v bližini Varaždina. Nesreča je zahtevala dve smrtni žrtvi, več dijakov pa je odneslo trajne in hude poškodbe. Čeprav so dijaki pričevali za šoferja dokaj ugodno, češ da tudi oni sami niso opazili vlaka, dokler se ni pokazal nekaj metrov pred njimi, je sodišče kljub temu priznalo šoferja krivim, ker se ni držal prometnega predpisa, da je treba avtomobil, preden prečka prog, ustaviti in se prepričati, da ni nobene nevarnosti. Poleg zapora je šofer dolžan povrniti tudi 30.000 dinarjev za stroške zdravljenja tistih ponesrečenčev, ki so morali iskati pomoči v bolnišnici.

Včeraj so na slovesen način spustili v morje pri Splitu novi rušilec »Ljubljana«. Svečanosti so se začele ob 7 zjutraj, takoj po prihodu kraljevega zastopnika generala Nediča. Navzoči so bili tudi francoski admiral Roux, ban dr. Jablanović, splitski župan, ljubljanski župan dr. Jure Adlešič, ki je v družbi soproge načelnika generalnega štaba ge. Nedičeve kumoval novi bojni ladji.

Na Velebitu se je včeraj smrtno ponesrečil Zagrebčan Dragutin Brahm. V soboto je odšel v družbi treh tovarišev na goro na daljšo turo. Kako in kje se je nesreča zgodila, časopisi ne poročajo, ker so ponesrečenčevi tovariši poslali domov samo kratko brzojavko, v kateri javljajo smrt svojega tovariša Brahma. Zdi se, da je fanta zaradi slabega srca zadela kap.

Kopalca, ki se je ravno odpravljala domov, je ubila strela v Zelini pri Božjakovini v zagrebski okolici. Zdenko Bayer se je v malem potoku kopal, ko se je nenadoma zoblalo. Začelo je treskati in liti, a Bayer je naglo pobral svojo obleko in hotel zbežati v kako zavetje. Ta čas pa je svignila strela in udarila v mladenčca. Fanta je padel ožgan in nezavesten v vodo nazaj, kjer so potem našli njegovo truplo.

Med mladino na Stadionu:

Največji atletski in telovadni boj v Jugoslaviji

Čez 1000 tekmovalcev se je borilo pod zastavo ZFO.

Ljubljana 29. junija.

Saj bi prav za prav tega nihče ne verjel. Zdi se, da še ni dolgo tega, kar je pokojni slovenski vladika dr. Anton Bonaventura Jeglič izpeljal iz hrbovite gromozne jame, kamor je ves severni del Ljubljane odmetaval vse nepotrebne stvari, prvo samokolnico in tako postavil temelj osrednjemu športnemu prostoru vse slovenske katoliške mladine. Ko smo stali tedaj ob nabrežju Stadionu in z nevarnimi rokami poizkušali izravnati tla in izpeljavati samokolnice, smo si v duhu želeli videti vsaj samo majhen športni prostor, kjer bodo mladi ljudje lahko vadili in trenirali svoje telo in svojega duha za slovensko katoliško mladinsko skupnost. Tedaj smo bili še maloverni: prevelik in prerobit prostor je bil za prenežne meščanske študentske ročice. Prehitro so se utrudile in prekamlo ozulile. To je bila leta 1923. Tedaj pa je priskočil na pomoč vse slovenski narod, ki je pravilno razumel dalekosežno zamisel svojega slovenskega vladike in svečenika, ki je samo živel za svojo mladino. Vsi do zadnjega so pomagali in zadnja slovenska gorska vas ima svoj delež na današnjem stadionu. Stadion je človek, kajti zgradil ga je ubogi slovenski član brez vsakih podpor in samo s svojo pridnostjo in s svojimi žulji. Žal je beseda pokojnemu vladiki onemela in zastala prekamlo. Na lanskem celjskem taboru je še zadnjič izpregovoril in bodril slovensko mladino k vztrajnemu delu za slovensko katoliško skupnost. Stadion je danes, čeprav še ne popolnoma dovršen, najveličastnejši dokaz, kaj zmore ljubezen do organizacije. Stadion je največičastnejši dokaz, kaj zmore pridnost naših ljudi.

Zivljenje in vsebino so pa Stadionu dali šele zadnji trije dnevi, nedelja, ponedeljek in včeraj. Te dni je Stadion zaživel z vso silo. Ta ogromni prostor, ki je brez ljudi mrtev, je bil te dni skoro premenjen za vso množico tekmovalcev, ki so v plemeniti borbi preizkušali v tekmah svoje mlade sile. Od nedelje zjutraj do včeraj zvečer ni bilo najti prostora, ki bi bil prazen. Vsi prostori za tekmovalce; prostori za odbojko, skakalnice, v višino in daljavo, vsi drogovji, bradlje, konj, krogi, plezalna vrva, prostori za kroglo, disk, kopje in kladivo, ter šest metrov širok pas okoli igrišča za tekače, so bili vedno polni. Komaj se je zvrstila ena vrsta, že je nastopala druga. Ko je prvi tekmovalce zapustil svoj prostor, že ga je nadomestil drugi. Ves ta vrvež je trajal neprestano tri dni in utrjeni ter od solnca opečeni sodniki so se veselo oddahnil, ko je ta huda preizkušnja nehala. Nad 1500 sodnikov Slovencev, Čehoslovakov in Francozov je komaj zmagovalo ogromno delo, ki ga je naložilo sodnikom nad 1000 tekmovalcev. Te tridnevne borbe najboljših slovenskih, čehoslovoskih in francoskih tekmovalcev na orodju in lahkoatletskih tekmovalcev do sedaj največje prireditve te vrste v Jugoslaviji sploh. Vsem tem tekmam je prisostvovalo vse čas izredno veliko ljudi, kar dokazuje, da vlada med občinstvom veliko zanimanje za vse tekme tako na orodju kot v lahki atletiki. Dejstva teh treh dni so močno, močno prekosila najsmelejša pričakovanja. Ves čas teh tekem pa so s pridnim in vztrajnim delom pomagali člani Rdečega križa in pa skavti. Toda v teku vseh treh dni vključ silovito soparnemu in žgočemu vremenu ni bila potrebna niti ena resnejša intervencija. Tekmovalci so se na te tekme pripravljali dolge mesece in so prišli dobro pripravljani. Neutrudno pa so člani Rdečega križa in skavti zalagali tekmovalce v limonino vodo, limonado in kavo, ki so kar nosili od tekmovalca do tekmovalca. Red poteka tekem je bil ob takem številu tekmovalcev in ob takim vremenu nad vse zadovoljiv. Na kratko bomo še podali majhen in kratek pregled vseh tekem.

Med slovenskimi tekmovalci.

Po številu je bilo seveda največ domačih slovenskih tekmovalcev. Prvi so začeli že v nedeljo popoldne ob devetih in nehali komaj včeraj popoldne. V nedeljo je vladalo seveda glavno zanimanje za tekme na orodju. Slovensko tekmovalno vrsto, ki je bila toplot z izjemo starega mednarodnega tekmovalca Pavška Ivana sestavljena samo z novimi telovadci je vodil brat Kermavner Ivo — menda prvič odkar telovadski sam vodnik vrste ne pa tekmovalce. V vrsti tudi ni bilo brata Hvaleta Jožeta. Manjkala sta oba, ne morda zato, ker ne bi bila na tekme pripravljena, saj sta se ves čas pripravljala z ostalimi tekmovalci vred in sta vse vaje odlično izvajala, ampak zato, ker jima je bilo to fizično nemogoče. Oba stara borca sta bila te dni takorekoč raztrgana na 1000 delov. Bil sta morala povsod: Kermavner je moral skrbeti za reden potek vsega tehničnega dela in ureditve stadionu, Hvale pa je imel na svojih ramah ves ostali organizacijski del. To delo pa ni bilo majhno. Kermavner in Hvale sta svoje mesto v tekmovalni vrsti odstopila mlajšim ljudem. Ne bosta dobila nobenih daril in nobenih častnih naslovov, toda s svojim dolgotrajnim delom in s sijajnim uspehom teh telovadnih tekem sta si priborila najvišje prvenstvo, kar ga je mogoče doseči. Če se oba danes umakneta iz arene, bosta lahko s ponosom dejala: za nama je velika in dolga vrsta ljudi, ki sva jih vzgojila midva. Prvenstvo, ki eta ga dosegla Kermavner in Hvale se ne da izraziti v številkah in doseženih darilih.

Barve naše orodne telovadbe so letos z izjemo Varška Janeza zastopali novi, v mednarodni borbi še neizkušeni telovadci. Novinci, ki so svoj čas za trening utrgali svojemu počitku, so svoj mednarodni ognjeni krst prestali sijajno. To, kar so dosegli naši tekmovalci v dobrem letu, je vredno občudovanja. Ti ljudje, ki so po trudopolnem delu v tovarni, na polju ali pa v hosti, svoj kratko odmerjeni počitek izrabili za trening na drogu, bradlji, konju, krogih in v lahki atletiki, so dosegli v mednarodni konkurenci presenetljive uspehe. Med našimi je bil najboljši Jeseničan Fric Natlačen, ki je v mednarodni konkurenci zasedel četrto mesto. Natlačen je bil dejansko naš najboljši tekmovalce, kolikor je na orodju zastal za Varškom, je hitro nadomestil v lahki atletiki. Podoba je, da bomo v Natlačenu dobili našega najboljšega orodnega telovadca. Natlačen je bil v izvajanju vaj eleganten in točen, njegove vaje, zlasti na konju, so bile take, da mu jih zavida vsak Francoz. Takoj za njim je Varšek, ki je zaostal za tri pike. Da bi znal malo bolje teči in metati kroglo, bi se plasiral na boljše mesto. Izredna je bila zlasti njegova poljubna vaja na drogu. Za Jeseničanom Zelenjnikom, ki je v mednarodni konkurenci 9., je kot 11. nadarjeni Janez Hasel, najbrže naš najmlajši telovadev. V poljubni prosti vaji je pokazal neverjetne stvari. Zasluzeno je zmagal pred Francozi v tej disciplini. Tudi ostali naši tekmovalci: Kermavner Franc, Turšič Karel in Legan Jože, ki so bili 12., 15. in 16., so bili prav dobri.

S potrebno tekmovalno rutino in treningom bodo dosegli še lepe rezultate.

Lahkoatleti

Nič manj ali pa še bolj so se v mednarodni konkurenci držali naši lahkoatleti. Mladina, ki je tekmam prisostvovala, zlasti v ponedeljek in včeraj, jim je bila morda še bolj naklonjena kot pa orodnim telovadcem. Naše najboljše prav dobro pozna. Vse je hitelo preko igrišča in hotelo videti od blizu odličnega Koširja, ki je v teku na 1500 m po dramatični borbi premagal Francoza Cornuta in Čehoslovaka Haluzo, vključ temu, da je bil v zadnjih 400 m za obema še skoraj celih celih 50 metrov. Toda ni mnogo časa, da se mladina čudi samo tekačem. Pri skoku v daljavo se kar noče zadovoljiti s Klinarjem, ki je skočil samo 651 cm, vse ga obžaluje, da je pri skoku 675 cm moral za 1 cm prestopiti. Za tek na 400 m vedo prav vsi na betonskih stopniščih, da je domači favorit Skušek. Vse navija za njim, vendar je moral Skušek z dobrim časom 52,8 sek. prepustiti prvo mesto Francozu. Za 800 m hočejo Srakarjeve zmage. Ne pomaga nič: dva Francoza in Čehoslovakov so pred njim. Tudi Srakar Ivo ne more uspeti proti Francozu, ki so sploh poslali v Ljubljano nekaj prav dobrih tekačev. Zato pa je mladina tem bolj vesela troskoka in skoka v višino. V troskoku sta prvo in drugo mesto z rezultatom 12,83 m in 12,53 m dosegla domačina Smolej in Lozar, pri skoku v višino pa je povsem nepriznani zmagal junior Lebinger Hinko z nepriznanim 175 cm.

Program je bil tako pester in tako obsežen, da ga je bilo mogoče zasledovati v celoti. Omejili smo se samo na glavne točke in še te samo površno. Nemogoče je popisati vnetost mladev in članov pri tekmovalju v vrstah. Preveč jih je bilo in iz vseh krajev so bili. Vendar tudi pri teh je mladina opazila svoje znanec. Naša stara zimska znanca in prvenstvena tekmovalca Praček Ciril in Znidar Emil sta tudi med njimi. Močno se jima pozna, da je smučanje njihova posebnost. Oba imata izredno močne noge. Pa tudi na orodju in v lahki atletiki sta dobra tekmovalca.

Mladina je imela s tekmovalci svoj praznik. V plemeniti borbi je merila svoje mlade moči, pošteno in zagrizeno. Samo tekme in rekordi niso namen Zveze fantovskih odsekov, njeno delo je drugje. Vendar pozdravljamo tekmovalce in jim na doseženih rezultatih iskreno čestitamo. Število tekmovalcev, njihovi uspehi in doseženi rezultati so viden dokaz uspešnega dela organizacije. Trdno smo prepričani, da bo SK Planina in Zveza fantovskih odsekov vzgojila v svojih vrstah ljudi, ki bodo znali tudi na ostrejših mednarodnih tekmah potrditi delo SK Planine na polju telesne vzgoje.

Drugi tekmovalci:

Čehoslovoski tekmovalci na orodju so za našimi tekmovalci na orodju zaostajali; vendar pa so zaradi svoje discipliniranosti napravili na vse gledalce najboljše vtis. Čehoslovaki so pa imeli s seboj sijajno moštvo za odbojko in nekaj prav dobrih lahkoatletov, med katerimi moramo zlasti omeniti deseteterborca dr. Hrško.

Francoški tekmovalci pa so si v najkrajšem času osvojili simpatije vseh gledalcev. V Ljubljano so poslali odlično mednarodno vrsto na orodju s tremi olimpijci. Brata Schwindwein Jean in Antoine ter Herold Robert so na orodju pokazali izredno lepe in težke vaje. Odkrito je treba priznati, da so na orodju zlasti imenovani trije mnogo boljše kot pa naši. Gledalci pa Francozov niso le občudovali, ampak naravnost vzljubili zaradi njihovega sproščeneja in vselega temperamenta. Poleg izbornih telovadcev pa so Francozi s svojimi posebnimi vrstami pokazali svoj način gimnastike in vzgoje v telesno kulturnem oziru. Njihov način izvajanja vaj je bolj sproščen in nekako baletski, vendar pa ne nediscipliniran. Poleg tega pa sta za francoske barve tekmovala dva sijajna tekača: na 400 in 800 m Petit, ter na 5000 m in 10.000 m Poiron.

Kdor je te tri dni opazoval na Stadionu ta praznik slovenske, katoliške mladine, je začuden ostrel in ni mogel verjeti. Tri trije dnevi in današnji dan so prekosili vsa pričakovanja in mirno lahko rečemo, da je to največja prireditve te vrste v Jugoslaviji sploh. Vse kaže, da je dolgoletni prisiljeni odmor še bolj zgostil in prekalil naše vrste. Vnetost, s katero je te dni nastopala naša slovenska mladina, da misliti. Mladina ve, za kaj nastopa, s tekmami krepi svojo samozavest in ti mladi ljudje, ki danes nastopajo za svoje barve, bodo v bodočih dneh pokazali, da ne poznajo samo tihe, pobožne molitve, rožnega venca in discipliniranosti, ampak da so znali samozavestno braniti s trdimi pestmi vsa svoja znamenja, ki so jih te dni nosili pri petu na svojih prsih in ki jih nosijo na svojih potih. Mladina, naprej po tej poti, za lepšo našo bodočnost!

Sprejem v I. letnik učiteljske šole

Ljubljana, 29. junija.

V I. letnik drž. učiteljske šole v Ljubljani bo v šolskem letu 1938-1939 sprejetih 40 učencev. Učenke se to leto ne bodo sprejemale. Sprejemali se bodo učenci, ki so opravili nižji tečajni izpit na kakšni srednji šoli ali pa završni izpit na meščanski šoli, in sicer od meščanskošolskih absolutov samo taki, ki so opravili završni izpit z odličnim ali s prav dobrim uspehom. Vsi učenci ki žele biti sprejeti, naj vložijo (osebno ali pismeno) v teku meseca julija na ravnateljstvo prošnjo za sprejem, kolkovano z 10 din. Prilože naj izpričevalo o nižjem tečajnem, oziroma završnem izpitu in rojstni list, iz katerega je razvidno, da v tekočem koledarskem letu ne bodo dosegli 18. leta starosti (da torej niso rojeni pred letom 1921). Če so to starost prekoračili, morajo najprej vložiti na kralj. banko uprav prošnjo za spregled starosti. (Kolek 10 din, prilogi kakor zgoraj.) Tudi take prošnje se vlagajo preko ravnateljstva učiteljske šole, na kateri žele biti učenci sprejeti. Dne 29. avgusta t. l. naj se vsi kandidati za sprejem zglase ob pol 8 zjutraj v ravnateljstvu pisarni, da bodo šli na zdravniški pregled in da bodo delali izpit iz petja. Absolventje meščanskih šol bodo nato delali še poseben pismeni in ustni izpit iz narodnega jezika in ustni izpit iz matematike. Podrobnosti o tem izpitu so objavljene v Službenem listu kralj. banke uprave dravske banovine z dne 18. junija 1938 in v Izvestju drž. učiteljske šole v Ljubljani za šolsko leto 1937-1938.

Zahtevajte povsod naš list!

Koledar

Danes, sredi, 29. junija: Peter in Pavel. Četrtek, 30. junija: Spomin Pavla.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78.

Vremenska napoved: Pretežno jasno in toplo. Možnost krajevni neviht. — Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: V ponedeljek, 27. je bilo iz noči močno oblačno. Dopoldne je ob 9.21 do 9.40 rosil dež. Po 12 se je oblačnost zmanjšala in se je polagoma popolnoma zjasnilo. Najvišja toplota zraka je bila ob 16 in sicer 29.0° C. Dežja je padlo 0.8 mm. — Včeraj 28. je bilo iz noči popolnoma jasno. Najnižja toplota zraka je bila zjutraj ob 6.15 17.8° C. Pripekačje sonce je naglo dvignilo živo srebro v toplomeru. Ob 10 je stalo na 30.0° C, najvišjo stopnjo pa je doseglo ob 15 in sicer 32.8° C. Ob 10.40 so se pojavili na severu in severovzhodu plasti oblakov, ki so se polagoma razširjali, vendar pa je ostalo ves dan pretežno jasno, ob 20.30 se je popolnoma zjasnilo in tako ostalo v noč. Ob 13 in 16.45 je gmelo.

Obvestila

Slovenska Zveza iz Amerike pride v Ljubljano v petek ob 8.50 zjutraj in ne, kakor je bilo prvotno javljeno, v četrtek. Vljudno vabimo, da se v petek udeležijo sprejema čim več prijateljev naših izseljencev; zlasti pa vabimo vsa naša ženska društva. — Družba sv. Rafaela.

Franciškanska prosveta M. O. v Ljubljani ponovno opozarja vse svoje člane in članice, da namerava prirediti v nedeljo, dne 3. julija, društveni izlet v Repnjo po sledečem sporedu: Ob 7 zjutraj odhod z avtobusi izpred kavarne Evropa. Po prihodu v Repnjo sv. maša z ljudskim petjem, nato piknik pri Sv. Tilnu. Skupno kosilo pri šolskih sestrah v Repnjah. Popoldne v Skeručini litanije z ljudskim petjem, nato južina in prosta zabava. Povratek v Ljubljano z avtobusi okoli 7 zvečer. Stroški za avtobus in celodnevno prehrano za člane z legitimacijami 30 din, za goste in prijatelje naše Prosvete pa 35 din. Prijave sprejema naš predsednik g. Pleničar, Miklošičeva cesta 10 (telefon 29-79) najpozneje v 1. julija popoldne.

Metodična razstava na Poskusni ljudski šoli v Ljubljani. Ob letošnji zaključni razstavi na naši šoli je pokazalo slovensko učiteljstvo toliko zanimanja, da žal nismo mogli ustreči onim, ki so izrazili željo za podaljšanje razstave. Da ugodimo vsem, ki se zanimajo za naše delo, smo napravili malo razstavo, iz katere je razviden metodični postopek. Ta razstava bo odprta vse počitnice vsak ponedeljek in četrtek od 9-12. Kdor pa bi želel ogledati si razstavo izven tega časa, naj sporoči to po dopisnici na upraviteljstvo, ki mu bo potem na razpolago v vsakem času. S tem bo omogočeno vsakemu, da se seznanj z našim delom v vsakem času, kadar bo utegnil.

Razstava Prosvetne zveze je odprta od 8 zjutraj do 6 zvečer. Ob 11 je vodstvo po razstavi z razloga, ob 17 je na galeriji predvajanje zvočnega ozkega filma. Temu predvajanju vabimo zlasti zastopnike in delegate društev, da si ogledajo to najnovejšo iznajdbo, ki bo primerna za naše prosvetne domove.

Na Državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani so se vršili završni izpiti pod predsedstvom g. dr. Milisava Lutovca, profesorja Ekonomsko-komercialne visoke šole v Belgradu, v času od 7. do 24. junija 1938. K završnemu izpitu je bilo pripuščenih 63 rednih učencev in učenek ter dva privatista in dva popravljavca. Završni izpit so napravili: a) z odličnim uspehom: Detela Vida, Pipan Francka, b) s prav dobrim uspehom: Erman Franc, Košmelj Miran, Planina Franc, Kosec Jože, Cedilnik Hedvika, Cemažar Vera, Erznožnik Miroslava, Lebar Marta, Mesec Martina, Pucelj Damjana, Rant Iva, Slapar Nada, Zajc Marija, c) z dobrim uspehom: Bezek Ivan, Drašler Emil, Hribar Franc, Klemenc Boris, Kožuh Janez, Leskovec Rudolf, Mally Janez, Markočič Stanislav, Marolt Viktor, Peterlin Pavel, Petruša Slavko, Presen Franc, Rozman Stane, Trčič Vilibald, Bavdaj Ivana, Bole Alojzija, Butscher Charlotta, Čerk Marjeta, Jamnik Cirila, Janša Majda, Japelj Katarina, Kerš Alojzija, Korenčan Marija, Kraljič Ana, Kravos Zora, Kveder Marija, Marinč Francka, Praznik Valerija, Slovník Majda, Skofic Stelka, Tomše Ljudmila, Troha Natalija, Vidmar Cirila, Vrhovec Breda, Vrhovec Nada, Zihner Milena; d) z zadostnim uspehom: Borko Anton, Čurk Viljem, Černe Franc, Grošelj Anton, Markun Anton, Martinec Ivan, Sinkovec Pavel, Štrumbelj Anton, Vavpetič Alojzij, Ažman Justin, Šmitek Ervin, Arhar Francka, Porenta Marija, Smola Leontina.

Dve kandidantini sta bili odklonjeni za tri mesece.

Zdrave noge
ohrani samo **Samoped**
Zahtevajte ga povsod

Ljubljansko gledališče

Opera. Začetek ob 20.

Četrtek, 30. junija: »Manon Lescaut, Red Četrtek. Zaključek operne sezone.

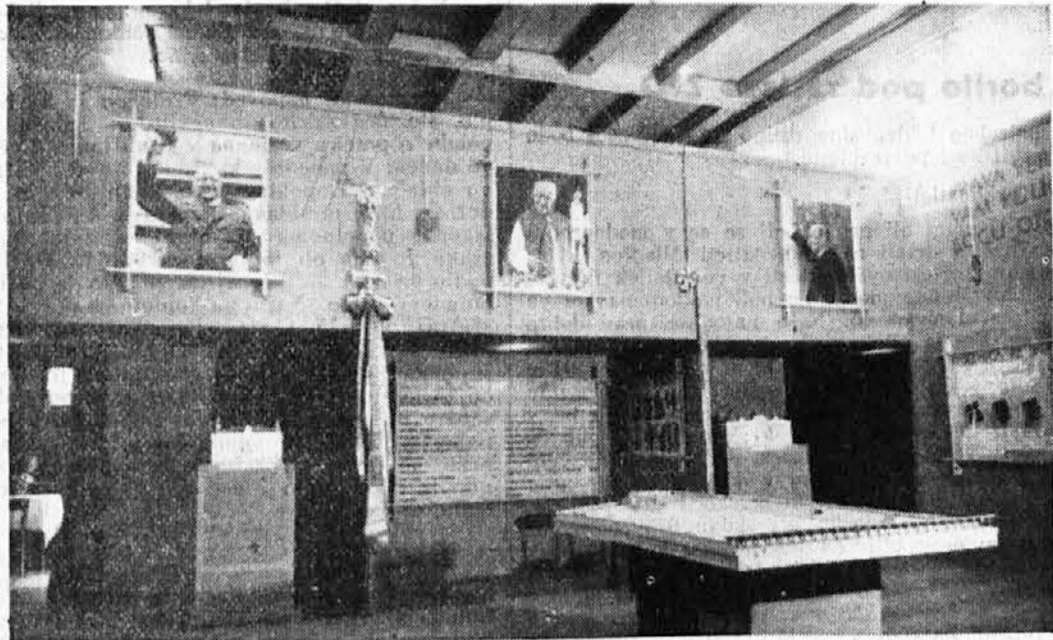
Jutri se zaključijo operna sezona z uprizoritvijo Puccinijeve opere »Manon Lescaut« za abonente reda Črtek. Nosilci glavnih partij so: Vidaličeva, Franc in Zupan. Vse, ki se zanimajo za to predstavo, opozarjamo na njen učinkoviti libreto, ki je posnet po romanu Abbéja Prosveta, ter številne krasne pevске točke, ki dajejo posameznim solistom priliko, da uveljavijo vse svoje igralske kakovosti. Dirigent: Niko Štritoč.

Nagrobni spomenik si je dala postaviti še za svojega življenja 118 let stara Janoka Jeremič iz Valjeva. Starika živi zapuščena in osamljena ter si kar ne more izprostiti smrti. Že lani si je dala postaviti nagrobni spomenik samo zato, ker se ji zdi, da jo bodo njeni vnuki in pravnuki po njeni smrti popolnoma pozabili. Nedavno pa si je sklenila prirediti 40 dnevni »pomens, kakor ga običajno prirede pravoslavni za 40. dan po smrti svojih sorodnikov ali roditeljev.

Znani norveški pisatelj Knut Hamsun je včeraj dopotoval v Zagreb. Hamsun se je več mesecev mudil na našem Primorju, za katerega se je zelo navdušil. Hamsun je iz Zagreba odpoval na ravnost na Norveško.

Avtobus, ki vozi iz Kalinovika v Sarajevo, se je s potniki vzdignil v prepad. Zaradi silnega naliva so bile ceste razrite in raztrgane. To je bil tudi vzrok težke nesreče, v kateri so zadobili težke poškodbe trije potniki. Dva potnika in šofer pa so bili le lažje ranjeni.

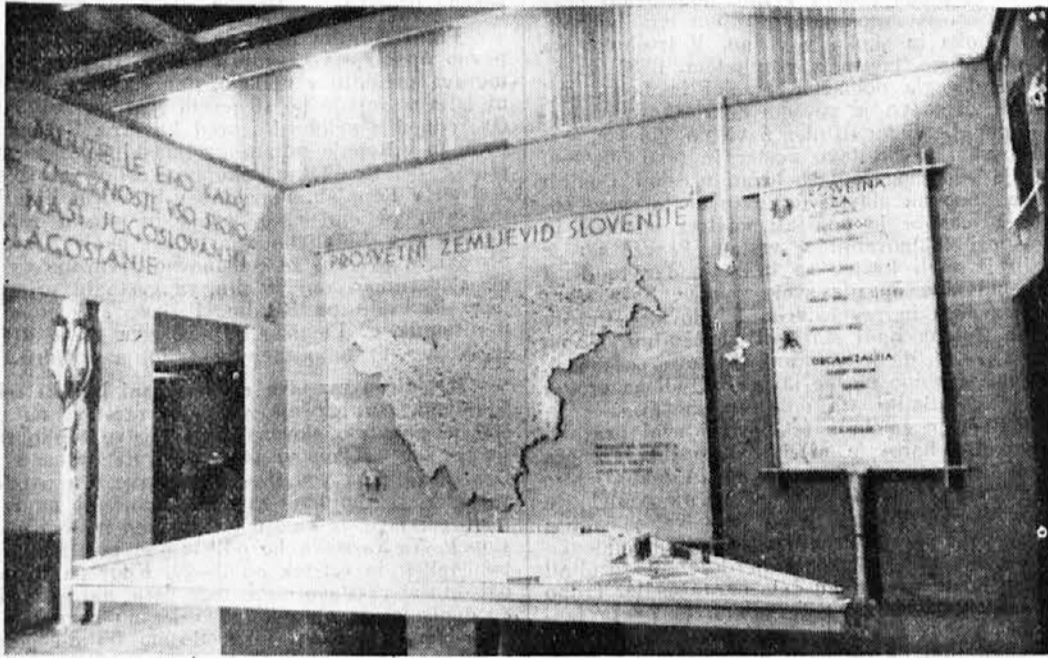
Z velike razstave Prosvetne zveze v Ljubljani

Pogled na oddelek s slikami dr. Korošca, nadškofa Jegliča in dr. J. E. Kreka.

Pogled na modele mask in načrt za Prosvetni dom v Radečah.

Prosvetni zemljevid Slovenije.

Zaklad potopljenih ladij ne da miru

Vse to bogastvo so ocenili Angleži na 430 milijard din

Morje ne skriva na svojem dnu samo velikih naravnih zakladov, pač pa je na njem v toku dolgih razdobj običajno tudi nešteto ladij, ki so se potopile z velikimi dragocenostmi vred. Menda človek v vsej zgodovini ni nikdar opustil prizadevanja, kako bi spet dvignil te potopljene zaklade iz požrešnega morja na površje. Nikdar pa ni s takšno vnemo stikal za njimi kot v današnjem času. Zelja po ogromnih količinah zlata, ki so ga na svoji zadnji poti vozile ladje, je človeka zdaj čisto premotila in mu ne da miru. Vendar bi bilo zaman vse človekovo prizadevanje, da bi spet dvignil na površje morja potopljene ladje, če ne bo potapljaštvo doseglo še večjega napredka.

Velika „potapljaška sezona“

Za potapljače in družbe, ki se bavijo s podmorskim raziskovanjem, je zdaj v resnici velika sezona. V zalivu Tobermory na zahodni obali Škotske delajo na to, da bi dvignili špansko ladjo »Florenca«, ki je bila potopljena v bojih med Angleži in Španci za časa Filipa II. Ze od leta 1588 počiva ta ladja z vsemi svojimi zakladi, ki jih je prevažala, na dnu morja. Od tega časa pa do danes je prekrila »Florenca« že kakih 10 m

debelo plast finega morskega peska. Posrečilo se je sicer že prodreti do »groba« te starodavne španske ladje, vendar so ostali brez uspeha do zdaj vsi poskusi, da bi odstranili debelo plast peska, pod katerim je pokopana. Zdaj nameravajo poskusiti spet, tokrat najmodernejšimi potapljaškimi pripravami, da rešijo to bogastvo, ki tiči že več kot cela tri stoletja na morskem dnu. Ti poskusi se na prvi pogled zde prava pustolovščina.

Manj »pustolovske« pa so poskusi, s katerimi so začeli dvigati angleško ladjo »Lutina« v bližini otoka Terschelling ob holandski obali. V zadnjem času pa poročajo, da nameravajo dvigniti iz morja tudi francosko ladjo »Telemaque«. To je bila ladja, s katero so poskušali za časa velike francoske revolucije francoski aristokratje rešiti svoje veliko premoženje na Angleško na varno.

Beg iz francoske revolucije na morskem dno

3. januarja leta 1790 zjutraj je francoska ladja »Telemaque« pod poveljstvom angleškega kapitana Cumminga zapustila pristanišče Rouan. Spremljala jo je neka druga manjša ladja. Le malo ljudi je tedaj vedelo, kakšne zaklade vozita s seboj na

Angleško ti dve ladji, posebno »Telemaque«. Številni francoski plemiči so jima zaupali svoje premoženje. Ta ladja naj bi bila rešila tudi dragocene dragulje Marije Antoinette. Jakobinci pa so kmalu zavohali, kaj nameravajo narediti s svojim dragocnim premoženjem ti francoski plemiči. Takoj so poslali za omenjenima ladjama nekaj svojih ladij. Malo ladijico, ki je spremljala »Telemaque«, so jakobinci brž zajeli. Na njenem krovu so našli tri sode raznega zlatega in srebrnega denarja. »Telemaque« se je znala izogibati zasledovalcem in je srečno priplula že do izliva reke Seine. Tu pa jo je zasledil drug sovražnik, silen vihar. Kapitan Cumming je bil prepričan, da se mu bo vendar posrečilo kljub silnemu viharju ubežati na Angleško, toda že pri vasi Quillebeuf je pljusnil čez ladijin krov velikanski morski val in zadnje vso zalil z vodo. Nekaj ljudi iz Quillebeufa je opazovalo ta boj ladij z morskimi valovi. Kmalu pa je »Telemaque« že izgubila pod vodo, ne več kot 100 m proč od obale.

Kolikšen zaklad je ta ladja vozila s seboj, še danes ni nikomur znano. Iz raznih dokumentov uglednih francoskih plemiških rodbin pa se je kljub temu moglo ugotoviti, da gre za ogromno premoženje. Poleg plemičev in drugih francoskih aristokratov so skušali tudi normanski duhovniki rešiti na Angleško razne dragocenosti, ki so jih nabrali po bogatih cerkvah.

V ustnem izročilu je ostal dobro ohranjen ta dogodek. Zato tudi ni čudno, da je bila vedno živa tudi misel, kako bi dvignili ta velik zaklad z morskega dna. Prvič so poskušali s tem leta 1830, v naslednjih dvajsetih letih pa še nekajkrat. Vsi poskusi pa so ostali brez uspeha. Potapljačem se tedaj ni niti posrečilo, da bi točno ugotovili, kje je pokopano vse to veliko bogastvo. Šele moderna tehnika je dala nekaj več možnosti na uspeh. Z modernimi potapljaškimi pripravami so točno dognali, kje leži omenjena ladja. Največjo preglednico dela zdaj vprašanje, kako odkopati 10 metrov debelo peščeno plast, ki pokriva »Telemaque«.

Toda, vsak nima pravice, da bi si prisvajal to premoženje potopljene ladje. Danes je tehnika že toliko napredovala, da obstoji upravičen strah, da ne bi kar na lepem kdo, magari tudi kak tujec, dvignil to ladjo in odpeljal veliko premoženje. Francija pa se je proti takšnemu poskusu zavarovala ter izjavila, da ima do potopljenih zakladov edino pravico francoska država, komur pa bi se posrečilo dvigniti ladjo, bi se pa moral zadovoljiti s 300.000 franki. Za tak denar pa se razne francoske družbe niti ne potegujejo, ker so prepričane, da bi z dvigavanjem »Telemaque« morda imele še večje stroške, torej zgubo. Le dve družbi sta danes na Francoskem, ki sta stavili svoje ponudbe in ki sta tudi pripravljene začeti z reševanjem potopljene »Telemaque«.

Iz raznih časopisnih poročil se vidi, da so skoro vsi poskusi, da bi dvignili to ali ono ladjo iz morja, ostali skoro brez uspeha. Stari indijski pomorščaki, ki počivajo v Tafelbau na južnem koncu Afrike, špansko »srebrno brodovje«, ki leži že od leta 1702 v bližini pristanišča Vigo, Napo-

leonovo brodovje, ki ga je potopil angleški admiral Nilson pri Abukirju, bajni zakladi pomorskih roparjev pri Novi Škotski ter prav tako velike dragocenosti, ki si jih je nagrabil vodja španskih pomorskih roparjev Benito in ki leže pokopane v morju — zaradi vsega tega je človeška pohlepnost po denarju žrtvovala že številne pomorske odprave, ki naj bi dosegle svoj namen. Vendar pa se jim je sreča dozdaj še vedno lagala.

Kako se bo obnesla moderna tehnika

Če si zdaj na vso moč prizadevajo, kako bi dvignili ob ustju reke Seine potopljeno »Telemaque«, pri Terschellingu »Lutina« ter ob škotski obali »Florenca«, spremlja sedanji svet te poskuse z nič manjšim zanimanjem posebno zaradi tega, ker bi rad vedel, koliko se bo obnesla sodobna najmodernejša tehnika. To bi bil res nekaj preizkusa najmodernejših potapljaških priprav. Gre v prvi vrsti za to, koliko časa more človek zdržati v morskih globinah, kjer počivajo ti zakladi. Če se bo izkazalo, da bo mogoč človek s pomočjo najnovjših izumov na potapljaškem polju zdržati zadosti časa na dnu morja, potem verjetno ni več daleč čas, ko bodo zagledale beli dan ne samo »Telemaque«, »Lutina« in »Florenca« pač pa tudi druge ladje, ki zaradi svojih ogromnih zakladov danes človeka toliko mikajo. Angleži so ocenili vse to potopljeno bogastvo na nič manj kot 430 milijard dinarjev.

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 29. junija: 8.30 Reportaža spreveda udeležencev mednarodnega labora in jubilejnega spreveda Prosvetne zveze — 9.30 Vesel jutranji koncert (Radijski orkester) — 11.30 Dnevna služba boja s Stacionarno nastop govori — 12 Slovenski vokalni kvintet — 12.15 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Korčenič, valčki in polke (ploščice) — 15 Reportaža javnega nastopa na Stadionu, vmes plošče — 18.15 Duet bratov Golobov — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nacionalna ura: Pomorska ideologija in vojna mornarica (Nikola Sorokin), Zrb. — 19.50 Sorokin: Ruski potpuri (zbor uralskih kozakov, plošče) — 20 V. Vopov večer. Sodelujejo gg.: Jože Gostič, prof. M. Lipov, koncert (spremljiva) in Radijski orkester — 21.30 Čajkovski: Koncert za violino z orkestrom op. 35 — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Kvartet mandolin (M. Antunović).

Drugi programi

Sreda, 29. junija: Belgrad: 20 Čelo — 20.30 Humor — 21.30 Vok. koncert. — Zagreb: 20 Pestra oddaja — 20.30 Ljubljana — 22.20 Plesna glasba — Praga: 19.25 Češke korčenič — 20 Radijski film — 20.30 Filh. konc. — 21.10 Ploščice — Varšava: 20 Plesna glasba — 21.10 Chopinove klavirske skladbe — 22.10 Glasba in petje — Sofija: 19.45 Trio — 20.45 Ork. koncert — 21.15 Lahka glasba — 22 Zab. program — 22.30 Plesna glasba — Budimpešta: 20 Igza — 21.50 Ork. koncert — 22.10 Cig. orkester — Trst-Milan: 21 Igza — 22.30 Klavir — Rim-Bari: 17.15 Vok. koncert — 21 Rimski-Korčakov opera — Zlati petelin — Dunaj: 19.10 Zab. glasba — 20 Koncert učiteljskihnikov iz Celovca — 21 Oratorij — 22.30 Zab. koncert — 21 Ploščice — Königsberg-Vratislava-Monakov: 20 Švedska glasba — Hamburg: 19.10 Nordijska glasba — 21 Mladinski zbor — 21.30 Klavir — Köln: 19.10 Simfonični koncert — Frankfurt: 19.10 Deželni ork. — Strassburg: 20.30 Simfonični koncert.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Zdelo se ji je, da to komaj verjame. Pogovarjali sta se v okretini toskanščini. To je Mariji ustvarjalo privid, da je spet v Livornu in da jo Fides Paleologos spravlja v posteljo. Kar nehoti je sobarici pripovedovala o Fides, o očetovi hiši, o Italiji, o vsem prejšnjem življenju. To vse je bilo za njo prepovedana dežela, zakaj Don Luis ni hotel o tem ničesar slišati.

Zdaj pa je lahko govorila, koliko ji je želelo srce. Govorila je z užitek kakor otrok. Kmalu je pritegnilo še dekle. Česalo jo je dalje in ji zrló v lepi nazaj nagnjeni obraz, ki je bil v otroškem zaupanju in ugodju razprostrt pred njo.

Med šepetanjem sta zaspali. Opolnoči je Lucija odkrila, da pripoveduje zgodbo svojega življenja gospe, ki spi. Zadnje podrobnosti njene zaljubljene zgodbe so zamrle v vzdihljaju. V kotu svečnika se je zadnja sveča topila proti koncu in čez čas ugasnila.

Zjutraj je prišla Denisova risba. Ni se zmotila. Marija jo je dobro razumela. Brez Lucije bi seveda morda ne bila uganke tako hitro okno.

Sporočilo jo je spravilo v veselje, v razburjenje, v žalost in v strah. Vsa ta čustva so se v njej mešala. Dolžnost se je borilo v njenem srcu s spomini in z ljubeznijo, ki se ji ni uresničila.

Sobarica jo je tolažila. V njenih očeh je bilo nekaj čisto razumljivega in dovoljenega, če je gospa imela častilca. Delala je to zaradi tega, ker se ji je gospa smilila, malo pa tudi zato, ker je hotela nazaj v Italijo. Zato je bilo priporočljivo, da se gospe priljubi in se ji čimprej naredi neobhodno potrebno. Če človek o kom samo kaj malega ve, pa se mu ni treba bati, da ga bodo odpustili. Toliko se je bila Lucija že naučila v Parizu. Lucija je bila Italijanka, ženska, in vse te reči so se ji zdele tako naravne, kakor sonce, ki sije skozi okno.

Duševni boji so bili tej preprosti ženski neznana stvar. Zato je mislila, da mora pomagati svoji novi gospodarici.

Tako sta se po premišljanju in dolgem oklevanju zgovorili za popoldansko vožnjo in na njej vrgli v gostilno sporočilo, ki je stotnika spravilo do brezdanjega razmišljanja.

Prav tistega lepega popoldne je ob pol dveh stal pred vrati voz.

13 Vanj je bil vprežen majhen konj. Voz je bil poslan za venci in s sinjimi trakovi. Bil je preprost, vendar tako prijeten, da si ga je gospodična de Besance želela na skrivaj celo tiste čase, ko se je po Versallesu prevažala v očetovi slavnostni kočiji.

Ker je gospa mislila sama voziti, so sneli zvonček z vajeti. Lucija je trčila, da bi to bilo prenevarno, ker bi se ga konj lahko plašil.

Maria je zaradi tega hotega biti za kratko užaljena, toda pomirljiv pogled tovarišice jo je poučil, da bi to res bilo prenevarno. Konj je bil dobrodušen, a ravno zadosti gibčen. Zadrževal se je ga malo naprezali. Zato je zdaj kaj hrabro udaril v dir. Rdeči čop na biču je letel po vetru in kolesa so začela izgubljati v naglem gibanju obrise.

Maria se je smejala od samega veselja. Sonce je preplavljalo vrste trtja. Zenskama, ki sta vozili mimo, so žarela lica in se svetile oči, kakor da sonce prezgodaj izvajlja iz trt sok, ki naj bi ga šele v jeseni spravili v kleti.

Z grčev krog in krog so se ozirali razpadli stolpi, bele vasi in kapelice, od katerih je zdaj pa zdaj zadonel zvonjenje, kakor da hoče soglašati s konjevimi dirami. Nad to auvergnsko pokrajino je vedno ležalo nekaj, kar je bilo podobno zvonjenju. Vinogradi so bili že pred tedni opleti in trtje obrezano. Zato nista videli po njih žive duše.

Nenadno pa ste se znašli v gozdu, nista nepričakovano, kakor da je legel na nju oblak. Bilo je vlažno in hladno. Velike bukve, ki so bile na jug zeleno porasle z mahom, so iztezale vodovarne veje čez pot. Konjevo topotanje se je dušilo v listju in mehki zemlji. Krog in krog je bil molk, ves poln uganak. Po poti pred njima so plesale svetle zlate lise, ki so obsevale pot. Vse je bilo kakor začarano. To tišino bi bil smel motiti kvečjemu oddaljen, zapuščen glav lovskega roga. Sem tudi kdo drugi razen lovca ni zašel. Tu sta bili čisto sami.

Maria je spustila glavo nazaj. Hotela je vse to molčanje sprejeti vase in se navziti spomladanskih vonjav, ki so rosile iz bukovega popj. Visoko nad njo se je v vročini širilo vejevje. Zazdelo se ji je, kakor da je udeležena pri vsem, čemur se pravi življenje, in to do dna.

Konj se je gnal, kakor da jo hoče za zmeraj odnesti od Dona Luisa. Zdelo se ji je, da ostaja vse tisto mrzlo, kar ji je tesnilo srce, nekeje dalej zadaj. N avetli jasi je pridobila čez pot taščica.

Maria je gonila konja z bičem. Sama sebi se je čudila, kako trdno in zanesljivo drži vajeti. Voziček je drvel vse naglje po ozki preseki med drevjem.

Lucija je boječe gledala in se močneje prijemala za rob voza. Pot se je zdaj eklanjala v nešteti dolgih ploskih ovinkih. Vožnja je bila vse hitrejša. Lahko je človek slišal, kako konjiček sopiha.

Skozi listje se je posvetil kos vode. Potem sta zagledali razpadlo zidovje. Privozili sta na odprt travnik. Pot se je vila proti grbastemu, staremu kamenitemu mostu in peljala do kamenite, od kdo ve kdaj

zapuščene hiše. Tišino je polnilo mrmljanje naglo tekočega potoka, ki se je izgubljalo sam vase.

Lucija je rekla: »To je mlin. Tu —«

Pokazala je na nizek obok, pod katerim so stopnice porasle s praprotoj države in zeleno divjino. Ogromna korenina, kakaso zavita, je pred davnim časom legla pred ta prag kot stražnik. Samo z ognjem in mečem bi jo bilo mogoče odtrgati od te strani.

Maria je podala tovarišici vajeti ni rekla: »Ti, pazi tu.«

Dekle je gledalo za njo skoraj nevoščljivo. Marijino obličje je profetela svetla rdečica. Ustavila se je in premišljala, potem pa se je obrnila v zeleni senci za vrati.

Za trenutek se ji je zdelo, kakor da se potaplja v temo. Stopnice so se zavile in držale v nasprotno smer naprej. Potem se je Mariji ob vznožju zasvetilo. Se isti trenutek ji je roka zdrsnila skozi hladno nasekljano praproto, ki je tu še bujneje poganjala iz vlažnega zidu.

Ko je spet stopila na prsto, je videla stari mlinski stolp za seboj, podoben je bil podzemeljski jami, ki drhti v lahnem zelenilu.

Samo nekaj nižje je tekel potok. Za njim se je mlin dvigal za nadstropje visoko do ceste. Maria je tu videla pred seboj majhno, naravno ploščad. Na eni strani je bila ploščad zagrajena po mlinskem prekopu, ki je bil ves na gosto porasel z lokvami. Na drugi strani pa jo je mejil breg, na katerem so se gostila mogočna drevesa.

Ko je Maria stopila v mehko, nedotaknjeno travo, je imela občutek, kakor da jo je nekdo začaral, da je konec koncev vse svet ostal za njo. Zela mramrno ni prišel nečlovek, ne žival. Sumotanje potoka ji je enolično mrmlralo v uho. Stala je tam in samo poslušala, ne da bi vedela, kako dolgo. Tu je bil nazadnje kraj, kjer ni šlo za čas. To je vedno močneje čutila. Domislila se je stare škotske zgodbe o dekletu, ki se je izgubilo na takem prostoru in se šele čez leta vrnilo domov, ne da bi se bilo kaj postaralo. Napisi na nagrobnikih njenih dvojcev so pa že zdavnaj zbledeli.

Ta trenutek ga je zagledala.

Cakal je na visokem bregu nad previsno borovo vejo. Od tam je on gledal njo. Vse življenje ne bo pozabil, kako je stala in prisluškovala potoku, pogled se ji je izgubljajl nekam v drug svet.

Na obrazu marsikatero ženske se, toda samo zdaj pa zdaj v redkih trenutkih, pokaže izraz, ki decela zavrčata sunk o tem; da je človek od vsega začeta slab. To so pogledi v notranjost, ki jih duša dovoli samo, kadar ne ve, da jo kdo opazuje. Tudi tako dušo, ki ni na njej nič zla, lahko okolišne spreminijo. Toda njenega pravega bistva ne morejo spreminiti. Ostane svetla, kakor ostane svetla plamen, tudi če gori iz najogabnejšega gnola.

Tak pogled je bil ta trenutek dovoljen Denisu Mooreju.